

ŠVIETIMO NAUJIENOS

INFORMACINIS LEIDINYS

BALANDIS

2013'4/326

Ugdome tautinę savimonę

6

Arūno Žūko nuotraukos

Kovo 11-oji Punsko ir Seinų lietuviškose mokyklose

Kiek laisvės – tiek mūsų

9

Lietuvos dailininkai – atkurta Lietuvos valstybei

Pašaukimas – dovanoti save...

Kaip ir kasmet, šiomet vėl širdis šildė neblėstančios, tokios kuklios Metų mokytojų šypsenos... Pagarbos, atokvėpio minutėlę jie nepajėgė nuslėpti savo jaudulio ir vis kartojo, kad visa tai taip netikėta, lyg ne jiems, lyg ne su jais...

Metų mokytojų apdovanojimų ceremonijų LR Vyriausybės rūmuose pradėję Metų mokytojos Romos Ruočkienės auklėtiniai – vaikinų ansamblys ir solistė Aušra Lukošūtė – dainos žodžiais pataikė tiesiai į dešimtuką: „Taip gera eiti – aplinkui tiek šviesių, linksmy veidų“. Ir išties gera – laime švytinčių veidų ir nuoširdžių minčių čia netrūko...

Renatos Česnavičienės nuotraukos

A. Šventickienė, D. Pavalkis, A. Porutis, A. Vieliūtė, A. Butkevičius, R. Rugelienė ir R. Ruočkienė

Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius, įteikdamas 2012 m. geriausių Metų mokytojų premijas, laureatų ženklus ir diplomus, kalbėjo: „Mokytojams stengiuosi sakyti tai, kas slypi širdyje... Taip jau būna, kad mokykloje tie, kurie daug reikalauja, nebūna labai mylimi, bet po kiek metų, kai atsigręžiame atgal, jie tampa pačiu didžiausiu turtu.“

„Mokytojo profesija visada buvo ir bus susijusi su visos visuomenės viltimis apie gražesnę, tauresnę, geresnę rytdieną. Jūs auginatė Lietuva, nes turite galią ugdyti, brandinti, diegti vertybes šimtams jaunų mūsų šalies piliečių. Todėl mokytojas – ypatingas žmogus. Žiūrėkime į šiuos žmones ir sekime jų pavyzdžiu“, – ragino švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis.

SPARNUS SKRYDŽIUI SUTEIKIA JIE...

Roma Ruočkienė, Prienų „Žiburio“ gimnazijos muzikos mokytoja ekspertė

„Ryte pagalvojau: kas labiau jaudino – kai stovėjau prieš daugiakūstą mokytojų minią per Dainų šventę ar čia atsiimdama apdovanojimą? Ir vis dėlto čia virpu labiau. Prieš vaikus stovėti lengviau... Paprastai mokytojai sako nuo vaikystės svajonę būti mokytojais... Nemeluosiu – tokios svajonės niekada neturėjau. Norėjau tapti lakūne... Kazkas iš aukščiau pareguliuo mano gyvenimą ir svajonę išpildė su kaupu. Na, ar mano skrydis ne puikus? Dabar žinau, reikės išlaikyti šį aukštą skrydį, išsaugoti suteiktus sparnus...“ – į savo gyvenimą žvelgė Metų mokytoja R. Ruočkienė.

Rasa Rugelienė, Kėdainių „Ryto“ pagrindinės mokyklos pradinė klasių mokytoja ekspertė

„Mokytojas tik atidaro duris, o mokiniai pro jas turi įeiti patys. Ir jeigu mokytojas kūrybiškas, inovatyvus, besišypsantis ir mylintis vaikus, o, svarbiausia, dirbantis iš pašaukimo – tai pro tokio mokytojo atvertas duris įeis daugybė vaikų“, – kalbėjo R. Rugelienė.

Aldona Šventickienė, Vilniaus „Žemynos“ gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja ekspertė, Humanitarinio ir socialinio ugdymo skyriaus vedėja

Ji – kūrybiška mokytoja ir profesionali vadybininkė. A. Šventickienė apie save sakė: „Didžiuojuosi, kad esu mokytoja, nes

mokytojo darbas – kasdienis iššūkis. Juk nelengva kalbėtis su jaunu žmogumi tokia kalba, kad jis bent trumpam atsitrauktų nuo savo įdomybių pasaulio ir paimtų į rankas Mariaus Katiliškio romaną. Turi labai apgalvotai artinti prie šiuolaikinio mokinio ir Justiną Marcinkevičių, kad jis visa širdimi pajustų poeto teikiamas vertybes. Kad suvoktų, kam jam, XXI a. jaunuoliui, reikia gyvenimo tiesų, atskleistų literatūroje. Iššūkis man – ir šis Metų mokytojos premijos įteikimas. Jau šandien galvojau, o kas toliau?..“

Aldona Vieliūtė, Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro pradinė klasių mokytoja, surdopedagogė

Tai mokytoja iš pašaukimo. A. Vieliūtės mokiniai – kurtieji ir neprigirdintieji – išmoksta ne tik gerai kalbėti sakybine kalba, bet ir gerai skaičiuoti, taisyklingai rašyti. Šios mokytojos mokinių mokymosi sėkmė padėjo centro bendruomenei įgyvendinti svajonę – teikti vidurinę ugdymą kurtiems ir neprigirdintiems vaikams.

A. Vieliūtė: „Mes mažai kalbame, bet daug ką pasakome... Pirmiausia turėčiau padėkoti Dievuliui, kad jis man skyrė mokytojos kelią. Esu laiminga galėjusi priartinti kurčiuosius prie girdinčiųjų visuomenės. Viliuosi, jog pavyko juos išmokyti klausytis širdimi.“

Andrius Porutis, Vilniaus Mikalojaus Daukšos vidurinės mokyklos istorijos mokytojas ekspertas

„Keista čia stovėti. Nepadariau nieko neįprasta – neatradau vaistų nuo vėžio, nepagerinau plaukimo rekordų... Dabar, atstovaudamas mokytojo profesijai, jaučiuosi lyg atstovaučiau pačiai geriausiai profesijai pasaulyje. Juk žmonės eina į televizijos laidas tam, kad įgytų keletą minučių šlovės, o aš kasdien jos gaunu po 45 minutes ir net kelis kartus per dieną. Nuolat esu tarp nuostabių žmonių, puikių mokinių...“

Metų mokytojo premiją Švietimo ir mokslo ministerija įsteigė 1998-aisiais. Iki šiol ja apdovanoti 82 mokytojai.

Mūsų inf.

Jau nuo gegužės mėnesio kiekviename „Švietimo naujienų“ numeryje spausdinsime interviu su Metų mokytojais. **Kviečiame mūsų šalies šviesulius pažinti iš arčiau.**

Kovo 13 d. posėdyje LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas surengė pakartotinius rinkimus į Lietuvos švietimo tarybą. Slaptu balsavimu tarybos nariu išrinktas Švietimo darbuotojų profesinės sąjungos kandidatas Andrius Navickas.

Komitetas pritarė, kad Seimo 2013 m. pavasario sesijos darbų programos prioritetai komiteto kuruojamose srityse yra istorinės atminties politikos įgyvendinimo priemonių kūrimas, tautos istorinio paveldo atminimo įprasminimas ir kt.

Kovo 27 d. posėdyje komitetas svarstė klausimus dėl Transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto XIIP-149(2), Transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto XIIP-176(2), Švietimo įstatymo 36 straipsnio 1 dalies pakeitimo įstatymo projekto XIIP-177, Švietimo įstatymo 2 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto XIIP-90, Švietimo įstatymo 67 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto XIIP-351. Nuspręsta paskirti šių įstatymų projektų išvadų rengėjus ir atsižvelgus į Teisės departamento pastabas, kad šių įstatymų įgyvendinimas pareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų, o 2013 m. valstybės biudžeto pajamos bei išlaidos jau yra suplanuotos ir nustatyta tvarka patvirtintos, siūlyti Seimo valdybai prašyti LR Vyriausybės, kaip valstybės biudžeto planuotojos, pateikti išvadas dėl šių įstatymų projektų.

Išryškėjusioms problemoms dėl priemonių plano per bandomąjį lietuvių kalbos egzaminą spręsti komitetas nutarė iš esmės pritarti Švietimo ir mokslo ministerijos parengtam Bendrojo ir kultūrinio raštingumo pagerinimo priemonių 2013–2016 m. plano projektui, tačiau:

1. Siūlyti tikslinti Priemonių plano pavadinimą atsižvelgiant į jo turinį.
2. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei papildyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetines priemones (Žin., 2013-03-20, Nr. 29-1406) Priemonių plano nuostatomis ir numatyti lėšų joms įgyvendinti.
3. Siūlyti Švietimo ir mokslo ministerijai telkti mokslo darbuotojus, tyrėjus visuomenės bendrojo ir kultūrinio raštingumo problemoms spręsti.

LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkė Audronė Pitrėnienė kovo 17–19 d. drauge su Informacinės visuomenės plėtros komiteto pirmininku Mindaugu Basčiu lankėsi Briuselyje. Susitikimuose su Europos Parlamento, Europos Komisijos atstovais ir atsakingais pareigūnais buvo pristatyta Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai organizuojamų renginių tematika. Vilniuje rugsėjo 26–27 d. vyks visų ES šalių parlamentų atitinkamų komitetų pirmininkų konferencija „Suvienijusi įvairovę: ES kalbų ir kultūrų raidos politiniai ir socialiniai aspektai“. Prieš šį parlamentinį renginį LR Seime panašia tema vyks Europos mokslininkų konferencija. Joje ketina dalyvauti daugiau kaip 400 žymiausių kalbininkų, kalbų technologijų specialistų.

Pirmininkavimo laikotarpiu Seime taip pat vyks Europos švietimo tarybų forumo (EUNEC) konferencija ir Europos nacionalinių kalbų institucijų federacijos (EFNIL) konferencija, kurią rengia Seimas, Valstybinė lietuvių kalbos komisija ir Lietuvių kalbos institutas.

LR Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto inf.

Spausdintas žodis tampa vis brangesnis ne tik finansine prasme. Visame pasaulyje tai, kas skelbiama virtualioje erdvėje, labai retai būna perspausdinama laikraščiuose ir žurnaluose. Įmanomas nebent atvirkštinis procesas. Todėl primename: neperspausdiname straipsnių, kartą jau spausdintų kituose leidiniuose ar skelbtų interneto svetainėse. Jūsų pageidavimu galime informaciją pacituoti laišku apžvalgose ir paskelbti šaltinio nuorodą, jeigu apie tai parašysite.

Branginkime vieni kitų laiką.

Redakcija

Šiame numeryje:

Metų mokytojai

2

Pašaukimas –
dovanoti save...

4–5

Liudijimas apie
Justiną Marcinkevičių

Ugdome tautinę savimonę

6–9

Mokykla yra neišmatuojama
vertybė

Abitūros egzaminų sistema
Vasario 16-osios gimnazijoje

Vilniaus geto atminimo metams

10–11

Lietuvos žydų istorija – raktas
į Holokausto suvokimą

Mokyklų muziejuose

12

Muziejus – tarsi atminties
aruodas

13

Jaunųjų sportininkų žygdarbis

Profesinis mokymas

14–15

Nuolatiniam kelyje...

Susipažinkime – asociacijos

16

Po vienu skėčiu...

Iš redakcijos pašto

19

Liudijimas apie Justiną Marcinkevičių

ŽMOGIŠKŲJŲ RYŠIŲ ŽEMĖLAPIS

Kovo pradžioje Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) Ovaliojoje salėje iškilmingai pristatyta neseniai išleista knyga – „Justino Marcinkevičiaus pamokos“ (sudarė **Stepas Eitminavičius**). Išskirtinio šventiškumo teikė **Genovaitės Marcinkevičienės** – poeto gyvenimo bendražygės – dalyvavimas, gėlių puokštės, laukiančios savojo glėbio, gausus būrys jaunųjų artistų, atvykusių pagerbti žymaus menininko atminimo. Leidinyje – 116 puslapių. Tačiau tauriais išgyvenimais, patirties ir laiko subrandintomis mintimis, nuoširdžiais jausmais nematerialioji knygos

dalis kelis syk lenkia medžiagos apimtį.

Renginio vedėja, ŠMM Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė **Asta Nida Poderienė** pabrėžė – esame laimingi, kad turime tokį poetą, eilėmis išreiškusį tai, ką visi jaučiame, vienijantį mūsų tautą, auginantį Lietuvą...

„Marcinkevičiaus gyvenimo datos aiškiai susietos su mūsų valstybės ribomis, šventėmis, – kalbėjo literatūros tyrėja, profesorė **Viktorija Daujotytė-Pakerienė**. – Gal neatsitiktinai?.. Šiandien švenčiame knygą. Tokią knygą, kurios dar neturėjome, kurią, kaip dovaną, Justinui Marcinkevičiui anksčiau buvo sunku net įsivaizduoti.“ Habilituota mokslų daktarė

tarsi atvertė ir šiltu žvilgsniu paglostė daugelį mokytojų laiškų, kurie lyg nedrąsūs sparnuočiai amžiams jaukiai nutūpė knygoje apie poetą Justiną Marcinkevičių: „Knyga sudaryta iš mokytojų lituanistų minčių, pasisakymų, prisiminimų. Kelios dešimtys mokytojų ir jiems artimų profesijų žmonių iš įvairių Lietuvos vietų: tolimos Žemaitijos, Dzūkijos, iš mūsų centrų ir iš nuošalių. Daug žmonių, turinčių ką pasakyti poetui ir daug ką paliudyti. Pagalvojau, kad vien iš tos knygos, kurią laikome rankose, vien iš tų paliudijimų būtų galima atkurti Justino Marcinkevičiaus žmogiškųjų ryšių žemėlapi... Justino Marcinkevičiaus pripažinimas ateina ne iš

D. Numgaudis ir G. Marcinkevičienė knygos šventėje

V. Daujotytė-Pakerienė apie „knygą, kurios dar neturėjome...“

Justino Marcinkevičiaus atminimas sukvieta Klaipėdos apskrities pedagogų šeimų sambūrio narius jaukiai pasišnekučiuoti

Klaipėdos apskrities pedagogų šeimų sambūris įkurtas daugiau kaip prieš dešimtį metų. Tai atitikmenų šalyje neturintis sambūris, vienijantis daugiau kaip 300 pedagogų šeimų. Tai išsios pedagogų kartos, dinastijos, kuriose ne tik tėvai yra mokytojai, bet ir jų sūnūs, dukros, marčios, žentai, broliai, seserys. Pedagogų šeima – tarsi šauklys, buriantis mokinių tėvus atsigręžti į mokyklą, sprendžiantis pedagogų šeimų socialines problemas, plėtojantis įvairių edukacinę veiklą, besirūpinantis novatoriškų idėjų sklaida, pedagogų kūrybinių darbų populiarinimu ir prasmingo laisvalaikio organizavimu.

Šių metų kovo 4 d. Klaipėdos siuvimo ir paslaugų verslo mokykloje vyko šventinis Pedagogų šeimų sambūrio vakaras „Šiandieną širdį pasivaikščioti išleisiu...“, skirtas lietuvių kultūrinio epo kūrėjui, poetui Justinui Marcinkevičiui atminti. Neatsitiktinai pasirinkta tokia renginio tema ir vieta – prieš 11 metų šioje mokykloje Klaipėdos apskrities pedagogai klausėsi poeto gyvojo žodžio. Tuomet jo ištarti žodžiai –

*„Aš didžiuojuosi, kad esu lietuvis.
Būti lietuviu labai sunku, tragiškai sunku“; „Tėviškeje turiu du medžius – maumedį ir obelį, o tarp jų – mano gyvenimo lopšys ir šiandien, būdamas tėvu ir seneliu, aš lenkiuosi savo tėvui ir motinai...“; „Mokytojau, nešk žodį, mintį, troškimą, siekį, sąžinę, meilę, širdį, tikėjimą, Tėvynę į savo mokinio sielą“ –*

ir šiandien tebėra lobis.

aukštų tribūnų, ne ordinais, ne medaliais. Jis ateina labai paprastai. Iš žmonių, kurie susirenka, tyliai klausosi poezijos, skaito jo knygas, išdrįsę pasako gerą žodį... Aktorius Darius Meškauskas apie Justiną Marcinkevičių liudija: „Jis tobulas kaip apskritimas, tobuliausia geometrijos figūra. Paprasta, tikslu, skaidru, kilnu...“

„NA KĄ JŪS!“

„Bet kaip rašyti, jei galvoje kaip aukštinės gijos draikosi tik Jo žodžiai...“ (**Anarsija Mikalaukaitė-Adamonienė**, Prienai). „Justino Marcinkevičiaus pamokų“ liudijimų autoriai pripažįsta, kad jiems buvo sunku rašyti apie žymų poetą, rašytoją, dramaturgą. Dažname mokytojų liudijime pabrėžiama santūri, visada ori pilietinė poeto pozicija. „Justino Marcinkevičiaus, žmogaus ir poeto, gyvenimo esmė – visada ir visur būti dėmesingam kiekvienam žmogui, kad ir mažutėliui...“ (**Zigrita Petraitienė**, Garliava). Poeto kūryba nesiveržia į didmiesčius, į rūmus, aukštuomenės salonus. Lyg iš tyriausių žemės gelmių trykstantis šaltinis jis džiaugiasi spindinčiais laukais, atviru dangumi, paprastu Lietuvos žmogumi, kuris „nėra mašininės industrijos kūrinys, kuriame glūdi dieviškoji kibirkštis...“ (**Joana Župerkienė**, Šiauliai). Justinas Marcinkevičius niekada nesiveržė į priekį, į apdovanojimus, aukštus įvertinimus. „Nepamenu, kas Justiną Marcinkevičių pavadino Vinco Mykolaičio-Putino įpėdiniu. „Na ką Jūs!“ – tuojau užprotestavo poetas... Aktorius Laimonas Noreika pasidžiaugė Adomo

Mickevičiaus „Krymo sonetais“, Justino Marcinkevičiaus išvertais iš lenkų kalbos... Vėl tie patys: „Na ką Jūs!“ (**Liuda Viliūnienė**, Marijampolė). Šis unikalus žmogaus paprastumas susipynęs su kita reikšminga poeto savybe: „Pradėjus kalbėti apie negatyvius dalykus menininkas tarsi pasitraukdavo iš tos vietos lyg iškeliaudamas į kažkokios transcendencijos erdvę: veide atsiranda neišmatuojamas liūdesys, žvelgiama į niekur ir netariama nė žodžio“ (režisierė **Agnė Marcinkevičiūtė**, Vilnius). Koks akmuo tomis akimirkomis slėgė Justiną Marcinkevičių? Greičiausiai spaudė nusivylimo riedulys: kūryba, itin giriama ir aukštinama, nekeičia žmonių gyvenimo; eilėraščių ugnis, poeto meilės energija neuždega tauresnio, harmoningesnio gyvenimo deglo: „Telioko iš visko tik ta, gyvulinė/stipresniojo teisė. [...]“ Neišnyko vien viltis: „Dėk mamą prie žvaigždės./Dėk paukštį prie dangaus./O gal kas nors pridės/teisybę prie žmogaus.“

KITOKIE METAI

„Labai įvairiai buvo lipdomi skyriai, ieškomi autoriai, atrenkami tekstai, aptariamoms detalėms, kuriose būtų maža intriga ar paslaptis, – knygos rengimo procesą prisiminė mokytojas ekspertas S. Eitminavičius. – Turiu prisipažinti, kad su gautais laiškais elgiausi labai sąžiningai. Skaičiau juos daugybę kartų, labai bijojau sugadinti, bet troškiau surasti teksto vietą, kad galėtume pajauti knygos visumą... Buvo milijonai prašymų, milijonai skambučių,

daugybė elektroninių laiškelių... Labai norisi pasidžiaugti, kad mums padovanoți kitokie metai. Tai išskirtiniai metai su „Justino Marcinkevičiaus pamokomis“. Norisi tikėti, jog Lietuvoje atsiras daug žmonių, kuriems bus malonu skaityti šią knygą. Ne vienas žmogus, viliuos, ją atras ir virtualiojoje erdvėje... Taip pat norėtusi sulaukti pasirodant dar ne vieno panašaus pobūdžio leidinio. Mūsų šalyje daug žmonių, kuriems poetas itin brangus...“

SPENGIANTI TYLA

Anot **Dainiaus Numgaudžio**, knygos krikštatavio, Švietimo ir mokslo ministerijos kanclerio, neįtikėtina, kad Lietuvoje įvyktų tokia katastrofa, jog mokytojai, literatūros mokslininkai nustotų gilintis į Justino Marcinkevičiaus žodį. Dabar itin svarbu, kol esama liudininkų, fiksuoti tai, kas buvo ir yra Justinas Marcinkevičius. Tas gyvas žodis, apsigyvenęs šioje knygoje, kanclerio įsitikinimu, sušildys ne vieną širdį, ne vieną mintį, ne vieną vakarą...

Justino Marcinkevičiaus atminimo įamžinimo komisijoje, prisiminė atsakingas ministerijos darbuotojas, visi sutiko su tuo, kad gyvas mokytojų žodis turi neprapulti, neišnykti. Parengti ir išleisti mokytojų liudijimų knygą – tokia buvo A. N. Poderienės idėja. Ją pavyko įgyvendinti. Knyga, pabrėžė D. Numgaudis, kupina mokytojų ir Justino Marcinkevičiaus kilnaus veržlumo, gilių išgyvenimų...

„Švietimo naujienos“

Šįkart Pedagogų šeimų sambūrio vakaras – tarsi atminties sugražinimas, pasikartojimas tų Justino Marcinkevičiaus išsakytų tiesų, kurios dažnam mokytojui buvo ir yra kanoninės, išmoktos mintiniai, dažnai cituojamos mokiniui. Tą vakarą poeto žodis, palydėtas liudiškos muzikos melodijų, suskambo mokinio, mokytojo, Klaipėdos dramos teatro aktorės Nijolės Sabulytės, kiekvieno atvykusiojo lūpose. Poeto žodis, daug kartų girdėtas, tačiau iš naujo išgyventas. Ir iš širdies.

Šventinio vakaro svečius pasveikino viena iš renginio organizatorių – LR švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento vyriausioji specialistė Birutė Banevičienė,

Klaipėdos miesto mero pavaduotojas Vytautas Čepas. Justino Marcinkevičiaus tekstus skaitė Klaipėdos siuvimo ir paslaugų verslo mokyklos mokytojai bei mokiniai, muzikavo Klaipėdos Juozo Karoso muzikos mokyklos ir Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijos auklėtiniai. Renginį globojo Klaipėdos Rotary klubas „Aditė“. Tai ne pirmas tokio pobūdžio renginys pedagoginei bendruomenei, nes vienas iš svarbiausių klubo veiklos prioritetų – švietimas. Rotary klubo „Aditė“ narės organizuoja edukacinius projektus mokykloms, remia gabius mokinius ir profesijai atsidavusius mokytojus, skiria stipendijas geriausiai besimokantiems Klaipėdos universiteto studentams.

Už pagarbų dėmesį mokytojui Klaipė-

dos apskrities pedagogų šeimų sambūris nuoširdžiai dėkoja LR švietimo ir mokslo ministerijos vadovybei, Regioninės politikos analizės skyriaus specialistams, Klaipėdos siuvimo ir paslaugų verslo mokyklos bendruomenei ir direktorei Violetai Petrušienei, Klaipėdos Juozo Karoso muzikos mokyklos mokiniams bei mokytojams, Klaipėdos Stasio Šimkaus konservatorijos mokiniams ir mokytojams Vidai ir Vytautui Zeleniams – Pedagogų šeimų sambūrio iniciatoriams.

Gausus susirinkusiųjų būrys liudijo, kad tokia Pedagogų šeimų sambūrio veikla yra prasminga. Juk mokytojas mokiniui teikia ne tik dalykinių žinių, bet ir žmogiškosios bendrystės pamokas, kurios itin svarbios ugdant šių laikų jauną žmogų kintančių vertybių pasaulyje. Pedagogų šeimų sambūrio susitikimai – galimybė pasidalyti idėjomis, pasidžiaugti pasiekimais, užmegzti tarpmokyklinio bendradarbiavimo ryšius.

Violeta POVILIONIENĖ
Klaipėdos siuvimo ir paslaugų verslo m-klos
Gimnazijos skyriaus vedėja

Nuo 2002 m. organizuoti Pedagogų šeimų sambūrio renginiai: „Prasmingame pedagogų šeimų kelyje“ (2003 m.), „Dirbu ir kuriu“ (2004 m.), „Žmogaus siela trokšta šviesti ir šildyti“ (2005 m.), „Pedagogų šeimų kartos švietime“ (2006 m.), „Auginkime Lietuvą“ (2007 m.), „Knyga šeimoje“ (2008 m.), knygos „Lietuvos tūkstantmečio mokytojai Klaipėdos apskrityje“ sutiktuvės (2009 m.). Šiuose renginiuose išryškėjo naujos pedagoginio bendravimo kultūros formos, pedagogų šeimų rūpinimasis mokinių kūrybinių ir meninių gebėjimų atskleidimu bei puoselėjimu, pedagogų šeimų bendradarbiavimas su mokinių šeimomis, mokytojų atsidavimas pedagoginei veiklai ir kūrybai, šeimos misijos liudijimui.

Mokykla yra neišmatuojama vertybė

Šiomet pirmą kartą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras Kovo 11-ąją minėjo ne Lietuvoje, o kaimyninėje Lenkijoje, lietuviškose Punsco ir Seinų mokyklose. Tai buvo ypatinga, vertybių pasitikrinimo diena, kai aukščiausių emocijų gaidą keičia dalykiški pokalbiai.

Dar vasarį švietimo ir mokslo ministras Dainius Pavalkis kreipėsi į Punsco valsčiaus savivaldybę prašydamas atidėti sprendimą dėl trijų (Vidugiriu, Navinykų, Pristavonių) lietuviškų mokyklų Punsco valsčiuje uždarymo. Ministras pažadėjo mėginti atkreipti Lenkijos švietimo ministrės Kristinos Šumilas (Krystyna Maria Szumilas) dėmesį į susidariusią padėtį Lenkijos lietuviškose mokyklose.

IŠ MINISTRO PASISAKYMŲ SUSITIKIMUOSE

„Ačiū, kad dar vis kalbate, dainuojate, šokate ir mąstote lietuviškai. Ir Lietuvai, ir Pasaulio lietuvių bendruomenei svarbus tautinės tapatybės išsaugojimo klausimas. Jūsų problemos aktuales, bet pažiūrėjus plačiau turime sudėtingų problemų ir kitose šalyse. Airijoje, kurioje gyvena apie 90 tūkst. lietuvių, auga apie 5 tūkst. vaikų ir tik 500 iš jų gali lankyti šeštadienine mokyklą. Prašymai leisti mokytis lietuvių kalba iki šiol neišgirsti. Taip, tai emigracija, taip, jie išvažiavo ieškodami geresnio gyvenimo, bet jie vis vien yra lietuviai.

Svarbu išsaugoti lietuviybę, kad vaikai turėtų ir išlaikytų savo tautinį pamatą. Tačiau pasaulis žengia į atvirą visuomenę, globalią ekonomiką. Noras turėti nepriklausomą Lietuvą, kaip lietuvių tautos identiteto išraišką, buvo didžiulis. Bet Europa tapo viena valstybe ir dalį savarankiškumo paaukojome tam.

Dabar Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija iš savo biudžeto išlaiko visas lietuviškas mokyklas Vilnijos krašte, nes savivaldybės lietuviškoms mokykloms neskiria nė cento. O Lenkijoje pozicija kitokia, čia tautinių mažumų mokyklos

perleistos savivaldai. Mes palaikysime jus, bet sprendimus turėsite priimti patys. Reikia kalbėtis ne tik dėl mažų mokyklėlių, bet ir dėl viso lietuviškų švietimo įstaigų tinklo finansavimo bei išsaugojimo

Lenkijoje, taip pat dėl Lenkijos švietimo ministerijos įsipareigojimo 80 proc. padidinti mokinio krepšėlį lietuviškose mokyklose. Jei didesnės įstaigos, tokios kaip Punsco Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjus, gautų pakankamą finansavimą, valsčiui išlaikyti mažas mokyklas būtų daug lengviau.

Svarbiausia, kad vaikai eitų į mokyklą. Linkiu suprasti pasaulio kontekstą, bet išlaikykite lietuviybę, kad ir kur būtumėte, Paryžiuje ar Londone. **Nepamirškite savo šaknų. Išsaugokite, vaikai, lietuviybę širdyje. Jums tai bus pagrindas visam gyvenimui, nes žinosite, iš kur esate ir kur turite eiti.**“

Apie problemą iš esmės

Punsco valsčiaus viršaitis **Vytautas Liškauskas**

„Lietuviškų mokyklų problema egzistuoja nuo 1996 m., kai Lenkijos Vyriausybė švietimo funkciją perdavė savivaldybėms. Pinigų lietuviškoms mokykloms neužtenka nuolat ir valsčius jų turi skirti papildomai. Tokia situacija susiklostė dėl to, kad daugumoje kitų tautinių mažumų mokyklų Lenkijoje tautinių mažumų kalbos yra dėstomos kaip atskiri dalykai, tačiau patys vaikai eina į lenkiškas klases ir dalykus, išskyrus savo gimtąją kalbą, mokosi lenkiškai. Lietuviškose mokyklose lietuvių ir lenkų vaikai

eina į atskiras klases, lietuviškose klasėse lietuviškai vyksta beveik visos pamokos. Susidaro dvigubos sąnaudos: dvigubas mokytojų, dvigubas valandų skaičius. Norėjome, kad Lenkijos Vyriausybė atsižvelgtų į šį faktą, todėl prašėme, kad mokinio krepšelis toms tautinėms mažumoms, kurių mokyklose dėstoma tautinės mažumos kalba, būtų padidintas apie 80 proc. Tačiau praėjusių metų pabaigoje Lenkijos švietimo ministrė savo potvarkiu krepšėlį padidino tik 20 proc. Todėl Punsco savivaldybė lietuviškoms mokykloms papildomai gavo apie 345 tūkst. zlotų. Kai trūksta 2 mln. 400 tūkst. zlotų, tai yra nedidelis procentas. Kad tos mokyklos išliktų, reikia pinigų. O pinigų – mes esame Lenkijos savivaldybė – ir pinigų norime siekti iš Lenkijos.“

Tikimės palaikymo

Punsco Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos ir gimnazijos vadovas, Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas **Jonas Vydra**

„Mes daug tikimės iš šio jūsų apsilankymo. Bet nesitikime, kad atvešite pinigų ir lietuviškos mokyklos Lenkijoje išgyvens. Mes viliamės, jog jūsų vizitas atkreips Lenkijos Respublikos edukacijos ministerijos dėmesį į mūsų problemas. Iki šiol jo nesulaukėme, o žiniasklaidoje nuolat mirga melaginga informacija. Pavyzdžiui, kad Punsco vaivadijoje yra 19 lietuviškų

mokyklų. (Negalime atsistebėti, nes apie tokį gausų lietuviškų mokyklų tinklą savo vaivadijoje nieko nesame girdėję.) Manome, jog tokia informacija siekiama parodyti, kad Lenkijoje lietuviai neturi problemų, kad lietuviškoms mokykloms skiriama pakankamai lėšų. Reikėtų inicijuoti bendrus pokalbius ir iki mokslo metų pabaigos rasti sprendimą. Norėtume, kad Jūs, Lietuvos švietimo ir mokslo ministrė, mums talkintumėte. Tik geri norai gali padėti išlikti mažosioms Punsco vaivadijos mokyklėlėms. O mums, kaip Lenkijos etninių žemių lietuviams, itin svarbu, kad šios mokyklos išliktų. Jos mažos ir kuklios, bet jos yra centrai. Tie vaikai, kurie mokosi šiose mokyklose, dar geba didžiuotis savo kaimais, kalbėti lietuviškai. Ir be galo graudu, kad mes patys, lietuviai, esame verčiami uždaryti savo lietuviškas mokyklas.“

Kiekvienas – į savo žiburį

Mokyklos direktorius,
Lenkijos lietuvių draugijos
pirmininkas
Algirdas Vaicekuskas

apylinkių peizažą. Kartais pastebime iki šiol nematytą reiškinį – grįžimą prie savo šaknų. Kai kurios šeimos, namuose bendraujančios jau lenkų kalba, savo vaikus siunčia į lietuvišką „Žiburį“.

Lietuvių kalbai mokykloje yra skirtos keturios valandos per savaitę. Visi dalykai, išskyrus lenkų kalbą, Lenkijos istoriją ir geografiją, mokomi lietuviškai iš lenkiškų vadovėlių.

Mokymas vyksta taip: mokinys skaito lenkiškai, o atsakinėja lietuviškai. Mokytojas su mokiniu kalbasi lietuviškai. Lenkijos Vyriausybė yra pažadėjusi finansuoti lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos bei kai kurių kitų vadovėlių įsigijimą, tačiau mokykla jų neturi. 2008 m. Lenkijoje buvo pakeistos Bendrosios ugdymo programos ir visi iki tol naudoti vadovėliai pripažinti netinkamais. Tačiau kitų mokykla iki šiol negavo. Ar tai neparodo požiūrio į tautinių mažumų poreikius Lenkijoje.

Nepakankamas finansavimas – viena iš didžiausių problemų. Lenkijos valstybė padengia tik 60 proc. „Žiburio“ mokyklos išlaidų, likusią dalį finansuoja Lietuvos Respublika. Kadangi mokyklos steigėjas yra Vyskupo Antano Baranausko fondas, nevyriausybinių organizacijų, mokykla neaprupinama mokymo priemonėmis kaip kitos Lenkijos mokyklos.“

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje, kuri yra Lietuvos dovana šio krašto lietuviams, švietimo ir mokslo ministro Dainiaus Pavalkio apsilankyta pirmiausia. Čia dera priminti, kad mokykla savo

pavadinimą istoriškai paveldėjo. Ikikariuose Seinuose veikė „Žiburio“ gimnazija, o Užnemunėje – „Žiburio“ draugija. „Žiburio“ mokykla atidaryta 2005 m., nes tais pačiais metais uždarius Krasnagrūdos pagrindinę mokyklą su lietuviškomis klasmėmis iškilė didelė grėsmė lietuvių. Šiose Seinų žemėse po 1920-ųjų kartą taip jau buvo nutikę. Pasak mokyklos direktoriaus **Algirdo Vaicekausko**, tuomet „ištirpo etninio mūsų tautos kamieno pakraščiai, sumažindami lietuvių kalbos vartojimo arealą“. O Punsko valsčiuje, kuriame veikė lietuviškos mokyklos, nutautėjimo procesas praktiškai buvo sustabdytas. **Tai patvirtina, kokį svarbų vaidmenį puoselėjant lietuvių švietimame krašte atlieka mokyklos.**

Mokyklos direktorius A. Vaicekuskas dar pernai „Švietimo naujienoms“ sakė: „Žiburys“ pakeitė Seinų miesto ir

Keletas pastebėjimų

„Mūsų padėtis yra kitokia nei Airijoje, mes esame tautinė mažuma ir Lenkija mūsų atžvilgiu yra išsipareigojusi. Viena – Tautinių mažumų įstatymas, kita – Lenkijos lietuvių švietimo plėtros strategija. Lenkija yra pripažinusi problemas ir Vyriausybė patvirtinusi strategiją, kuri turi būti įgyvendinta. Štai turime „Žiburio“ mokyklą, kurią išlaiko Lietuva. Taip buvo parodyta iniciatyva. Lenkija tuo pačiu neatsakė.“ *(Iš pasisakymų Kovo 11-osios licejuje)*

„XV Lenkijos lietuvių draugijos (LLD) suvažiavimo delegatai, tarp kurių buvo nemažai pedagogų, švietimo įstaigų vadovų, vienareikšmiškai pažymėjo, jog lietuvių švietimo padėtis labai prasta. Kasmet kyla realūs pavojus, kad lietuvių švietimo Suvalkų krašte gali išvis nebeklikti.

LLD suvažiavime vienbalsiai priimta rezoliucija, kuria Lenkijos Respublikos švietimo ministerija raginama imtis priemonių, kad lietuvių švietimas Lenkijoje būtų išsaugotas.

XV Lenkijos lietuvių draugijos suvažiavime pabrėžta, kad švietimas lietuvių kalba ypač svarbus išsaugant Lenkijos lietuvių kultūrą ir tautinį tapatumą. Todėl Lenkijos lietuvių draugijos suvažiavimo dalyviai kreipiasi į visas Lenkijos valdžias, atsakingas už švietimą, prašydami pradėti įgyvendinti 2001 m. parengtą ir patvirtintą Lenkijos lietuvių švietimo plėtros strategiją.“

„Jei nebūtų mūsų dvasios pasiryžimo, tai gal jau nieko čia ir nebebūtų. Bet mes nenorime, kad Lietuva turėtų ko nors dėl mūsų atsisakyti, suprantame, jog Lietuva išlaiko tautinių mažumų mokyklas savo šalyje. Tad ar ne Lenkijos valstybės pareiga išlaikyti lietuviškas mokyklas Lenkijos teritorijoje?“

Gražiai lietuviškai dainavo Vidugirių, Pristavonių ir Navinykų vaikai

Švietimo ir mokslo ministro linkėjimai Punsko Kovo 11-osios licejaus metraštyje

Mažieji „Žiburio“ čilbuonėliai pažėrė šypsenų...

Su Kovo 11-osios licejaus direktore Irena Marcinkevičiene

Po vizito

Švietimo ir mokslo ministerija skyrė 400 tūkst. litų lietuviškų mokyklų tinklui Lenkijoje išlaikyti. Švietimo ir mokslo ministras D. Pavalkis vizito į Punską ir Seinus rezultatus pristatė Ministrui Pirmininkui Algirdui Butkevičiui.

Abitūros egzaminų sistema Vasario 16-osios gimnazijoje

Vasario 16-osios gimnazija yra vienintelė lietuviška gimnazija Vakarų pasaulyje – nuo pokario iki pat šių dienų viso pasaulio lietuvių vertinama ir tausojama. Tačiau ne tik šis faktas mokyklą paverčia išskirtine – savo principais ir veikla ji kasdien tiesia gyvą tiltą tarp Lietuvos ir Vakarų pasaulio atverdama mokiniams unikalią galimybę gyvenant pačioje Europos širdyje išsaugoti ir puoselėti vieną iš autentiškiausių jos kalbų, svetur ugdyti tautinę savimoneę, formuoti ir išlaikyti savo tapatybę. Gimnazijoje mokiniai ne tik įgyja brandos atestatą, pripažįstamą Vokietijoje ir visame pasaulyje. **Čia gimnazistams dėstoma lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija, lietuviškai mokomasi tikybos, biologijos, geografijos, šokami tautiniai šokiai, švenčiamos lietuviškos šventės. Čia auga jaunoji karta, puoselėjanti lietuvišką kultūrą, tradicijas ir tautines vertybes. Jaunoji karta – sąmoningi, tolerantiški ir perspektyvūs Europos piliečiai.**

Keičiantis istorinėms aplinkybėms keitėsi ir Vasario 16-osios gimnazijos profilis, tačiau jos tikslas visada buvo ir lieka tas pats – Vakarų Europoje gyvenantiems lietuvių kilmės vaikams sudaryti sąlygas išsaugoti lietuvišką tapatybę, auklėti juos krikščioniška ir europietiška dvasia, puoselėti lietuvių kalbą ir tradicijas, esant neblėstančiam mokinių ir mokytojų entuziazmui garsinti Lietuvos vardą ir populiarinti jos kultūrą Vokietijoje bei visoje Europoje.

MOKYMO PROGRAMA

Vasario 16-osios gimnazija – unikali, dvikalbė mokykla (vok. Privates Litauisches Gymnasium), kuriai 1999 m. buvo suteiktas valstybės pripažintos, privačios gimnazijos statusas, 2010 m. – Heseno žemės Švietimo ministerijos (Hessisches Kultusministerium) gabių vaikų ugdymo sertifikatas. Lietuvių kilmės mokinių gretas kasmet papildo ir vokiečiai, o valstybės pripažintas brandos atestatas atveria absolventams kelius į Europos ir pasaulio universitetus bei aukštąsias mokyklas.

Gimnazija dirba pagal Vokietijos valstybinę mokymo programą, pagrindinė dėstomoji kalba – vokiečių. Jaunesniųjų klasių mokiniams dalis mokomųjų dalykų pasirinktinai dėstoma lietuvių arba vokiečių kalba, o vyresniesiems šalia vokiečių gimnazijoms įprastų mokomųjų dalykų sudaromos sąlygos lankyti lietuvių kalbos, literatūros, Lietuvos istorijos ir religijos pamokas. Atvykusiems į gimnaziją vaikams, nepakankamai mokantiems vokiečių arba lietuvių kalbą, siūlomi intensyvūs kalbos kursai. Todėl tiek lietuvių kilmės vaikams, tiek naujakurių lietuvių atžaloms gimnazija suteikia puikią progą įsilieti į Vokietijos visuomenę ir išsaugoti lietuvišką tapatybę.

Pirmoji privaloma užsienio kalba lietuviams yra lietuvių kalba, antroji, kurią vaikai pradeda mokytis 5 klasėje – anglų. Trečioji užsienio kalba gali būti prancūzų

arba rusų. Visi vaikai turi mokytis vokiečių kalbos. Pagal Heseno žemės Švietimo ministerijos nustatytą mokymo programą iki 11 klasės mokiniai gali pasirinkti tik užsienio kalbas. 12 ir 13 klasėse mokiniams atveriamos platesnės pasirinkimo galimybės – greta privalomų lietuvių ir vokiečių kalbų, visuotinės ir Lietuvos istorijos, politikos ir ekonomikos, matematikos, sporto, muzikos ir religijos pamokų mokiniai gali pasirinkti, kurį gamtos mokslą (biologiją, fiziką, chemiją) mokytis pasirengimo abitūros egzaminams laikotarpiu ir dar vieną užsienio kalbą. Taip pat jie gali išsirinkti du iš išvardytų dalykų, kuriuos dvejus metus (iki abitūros egzaminų) mokykis sustiprintai (Leistungskurs).

Atsižvelgiant į kiekvieno mokinio akademinį pasiekimą, kalbų mokėjimo lygį nauji gimnazistai priimami iki 10 klasės (ypač geras mokinys gali būti priimtas ir į 11 klasę). Mokslas Vasario 16-osios gimnazijoje trunka devynerius metus – nuo 5 iki 13 klasės. Pagal įsigaliojusią Vokietijos švietimo sistemos reformą visi mokiniai, 2005 m. ir vėliau įstoję į 5 klasę, abitūros egzaminus laikys po aštuonerių metų, t. y. 12 klasėje. Todėl šiais metais abitūros egzaminus laiko 12 ir 13 klasių gimnazistai. Nuo praėjusių metų Heseno žemės gimnazijos vėl gali spręsti pačios, ar grįžti prie devynerių metų mokymosi trukmės, ar likti vadinamojoje G8 sistemoje, kai mokiniai gimnaziją baigia po 12 klasių. Vasario 16-osios gimnazija po išsamių diskusijų gimnazijos pedagogų taryboje, mokinių tėvų komitete ir gimnazijos taryboje yra nusprendusi grįžti prie devynerių metų mokymosi trukmės. Tai reiškia, kad dabartiniai septintos klasės mokiniai ir visi jaunesni gimnaziją baigs po 13 klasių.

ABITŪROS EGZAMINŲ SISTEMA

Abitūros egzaminai Vokietijoje susideda iš dviejų dalių: raštu (schriftliches Abitur) ir žodžiu (mündliches Abitur). Egzaminų raštu sesija prasideda kovą, žodžiu – gegužę. Abiturientas iš viso laiko penkis egzaminus: tris raštu ir du žodžiu. Jeigu pasirinktą dalyką gimnazistas mokosi sustiprintai, jis privalo laikyti tos disciplinos egzaminą. Mokinys pagilintai gali mokytis nuo vieno iki trijų dalykų, kitų mokomųjų dalykų jis mokosi bendruoju lygiu (Grundkurs). Dar viena įdomi detalė abitūros egzaminų sistemoje yra tai, kad abiturientas penkis baigiamuosius egzaminus ir jų mokymosi lygį (sustiprintą ar bazinį) turi pasirinkti taip, kad laikytų vokiečių kalbos, matematikos egzaminus bei tokių grupių egzaminus: kitų kalbų, gamtos mokslų ir socialinių mokslų. Dalykų pasirinkimus koordinuoja vyresniųjų klasių vadovė (Oberstufenleiterin).

Brandos egzaminai organizuojami gimnazijoje, jų eigą prižiūri valstybės komisija. Jeigu abiturientas neišlaikė egzamino

raštu, laiko to dalyko egzaminą žodžiu ir sėkmės atveju gali tais pačiais metais gauti gimnazijos baigimo atestatą. Atestato pažymių vidurkis skaičiuojamas įvedant svertinius koeficientus egzaminų įvertinimams ir 12 bei 13 klasių (pagal G8 sistemą atitinkamai 11 ir 12 klasių) semestrų pažymiams, atsižvelgiant į mokymosi lygmenį. Sėkmingai išlaikę abiturijos egzaminus mokiniai įgyja brandos atestatą, suteikiantį teisę studijuoti universitete (allgemeine Hochschulreife). Baigę 12 klasių ir atlikę praktiką gimnazistai gali stoti į neuniversitetines aukštąsias mokyklas (Fachhochschulreife), mokiniams, baigusiems 10 klasių, išduodamas pagrindinės mokyklos baigimo atestatas (Realschulabschlusszeugnis). Gimnazijoje įgyti brandos atestatai pripažįstami visame pasaulyje.

ABITŪROS EGZAMINŲ VERTINIMO SISTEMA

Kaip jau buvo minėta, abiturientas laiko du privalomus ir tris savo nuožiūra pasirinktus egzaminus. Nuo 10 klasės mokiniai vertinami 15 balų sistema (0 – mažiausias įvertinimas, 15 – aukščiausias). 5 balai – jau teigiamas įvertinimas.

Vertinant abituriento egzaminą darbą (visų kalbų, istorijos, politikos ir ekonomikos, biologijos) dėmesys skiriamas turiniui (argumentavimui, teiginių pagrindimui, aiškiai bei įtikinamai rašančiojo pozicijai ir kt.; reikia remtis įvairiais šaltiniais), kalbos žodinumui (sklandumui, savitam rašymo stiliui ir pan.) ir gramatikai (klaidų skaičius dalijamas iš žodžių skaičiaus ir dauginamas iš 100, taip gaunamas įvertinimas už klaidas). Tada skaičiuojamas visų trijų kategorijų rezultatų aritmetinis vidurkis.

EGZAMINO UŽDUOTYS

Laikydamas egzaminus (išskyrus matematikos) raštu abiturientas, atsakydamas į 3–4 klausimus, kuria vientisą tekstą remdamasis kultūrine, socialine patirtimi. Gimnazistas turi atskleisti savo gebėjimus analizuoti, pagrįsti, paneigti, įvertinti, sugretinti, argumentuoti, pakomentuoti, samprotauti, išnagrinėti problemą, pateikti išvagas, išsakyti požiūrį ir pan., jis turi atlikti tai, ko prašoma užduotyje.

Abitūrės egzaminų užduočių pavyzdžių galite rasti internete adresu <https://kultusministerium.hessen.de>.

EGZAMINŲ LAIKYMO TVARKA

Svarbiausia, kad abiturientas, laikydamas egzaminą, patirtų kuo mažiau įtampas. Atėjęs laikyti egzaminą gimnazistas pasirašo, kad neturi jokių sveikatos sutrikimų. Į auditoriją galima atsinešti vandens, užkandžių. Jeigu abiturientas jų neturi, gali trumpam išeiti į koridorių, kuriame budi mokytojas, čia paruošta kava, arbata, lengvi užkandžiai.

Prasidėjus egzaminui 45 min. skiriamos susipažinti su užduotimis, perskaityti tekstą. Joms praėjus pradamas skaičiuoti laikas, kai abiturientas atlieka užduotis. Pagilintų disciplinų egzaminams skiriama 240 min., kitų – 180 min. Abiturientas parašyto teksto žodžius, išskyrus matematikos, skaičiuoja po oficialios egzaminų pabaigos paskelbimo.

Jei abiturientas išeina iš auditorijos, tai egzaminą vykdytojas pažymi egzaminų protokole. Egzamine draudžiama naudotis mobiliaisiais, išmaniaisiais telefonais, kompiuteriais ar kitomis moderniomis informacijos priemonėmis, nusirašinėjimas netoleruojamas.

Birutė AUGUSTANAVIČIŪTĖ
Dr. Bronė NARKEVIČIENĖ

Dr. Dalios Šiaulytienės nuotr.

Sulaukėme II albumo „Laisvės paženklinti“ tomo – „Dailininkai atkurta Lietuvos valstybei“. Jo sudarytojas ir apipavidalintojas – dailininkas Rimantas Dichavičius. Šiuo metu spaudai rengiamas III tomas.

Galėtume klausiti sudarytojo R. Dichavičiaus, KODĖL? Bet atsakymas yra II tomo įžangoje: „Valstybė – tautos namai. Daug valstybių bėgant amžiams iš pasaulio žemėlapiu išnyko, kai prarado savo kalbą, kultūrą, meną, užmiršo savo šalies simbolius. Visos šios vertybės yra valstybės atramos stulpai – esminiai tautos egzistencijos elementai, reikalaujantys nuolatinės ginties – žmogaus ir valstybės. [...]“

Teisūs yra istorikai, sakydami, kad istorijos klastojimas – tai atskira MELO kultūra. Kai melas pateikiamas kaip

Kiek laisvės – tiek mūsų

„Kova dėl laisvės nesibaigia niekada. Pažvelgę atgal esame tikri, kad ne tik mūsų istorija – jos slinkties kryptis per amžius buvo viena ir nekintama – link laisvės.“

(Rimantas Dichavičius)

TIESA – jis kaip Trojos arklys įvedamas į mūsų sąmonę. Ten jis atlieka savo juodą darbą... [...] Kas ištrinama, nutylima, dingsta iš istorijos, pranyksta ir iš tautos atminties.“

I tome – daugybė darbų, kurių okupacijos metais negalima buvo rodyti viešai. Ir jie labai skirtingi... **Galėtume klausiti sudarytojo, KODĖL šalia žinomų, pasaulyje garsių vardų – mums beveik nežinomi? Kodėl jie greta?** Bet į šį klausimą taip pat atsakytą I tomo įžangoje: „Ne viskas buvo itin profesionalu, bet viskas gimė iš vidinės būtinybės ir prisidėjo prie savo valstybės, laisvės, savęs suvokimo ir įtvirtinimo – vaizdu, žodžiu, gestu. Tai ir buvo ilgai kaubtos energijos proveržis.“

KODĖL „Švietimo naujienos“ rašo apie albumą „Laisvės paženklinti“? Juk čia sudėti dailininkų, savo kūryba prisidėjusių prie Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo, kūrusių laisvės „rūbą“ ir juo paženklinusių atkurtą Lietuvos valstybę, darbai. Išėitų, kad albumas skirtas plačia-

jai visuomenei. Ir iš tiesų plačiajai, bet jis pasiekė I tomas, o netrukus pasieks ir II, Vilnios krašto mokyklas. Tai yra dovana. Albumo leidimą parėmė JAV veikiančios Gražutės Šlapelytės-Sirutis fondas. Teikdamas paramą jis išreiškė pageidavimą šimtą albumo egzempliorių paskirstyti Vilnios krašto mokykloms. Ir tai buvo padaryta...

Be kultūros ir savasties gresia tylus išnykimas. Albumai „Laisvės paženklinti“ yra tai, kas stoja priešpriešon kultūrą tapatinantiems su pramogų industrija.

II tome rasime nemažą išvagy. Kaip teigia jo sudarytojas R. Dichavičius: „Tai simboliai ir ženklai – heraldika, paminklai, apdovanojimai, visi valstybingumo želmenys, vėliavos, monetos, pašto ženklai, scenografijos, savarankiški visų dailės žanrų kūriniai. Meno kalba perteikti ženklai, jų sistemos – tai savęs, savo valstybės ir tautos idealų identifikavimas vizualine, plastine kalba.“

Zina RIMGAILIENĖ

Lietuvos žydų istorija – raktas į Holokausto suvokimą

KODĖL KĖDAINIAI?

Temoms apie Lietuvoje gyvenusius žydus, jų istoriją ir kultūrinį palikimą aptarti Kėdainiai pasirinkti neatsitiktinai. Šiame mieste puikiai išsaugotas senamiestis, atspindintis religines konfesijas ir tautinių bendrijų gyvenamas teritorijas, jų kultūrinį paveldą. „Mokytojai į Kėdainius buvo pakviesti dėl to, kad čia daug žydų kultūrą reprezentuojančių objektų – jau pats Daugiakultūris centras yra buvusioje žemutinėje sinagogoje. Kitų miestų mokytojams tai puikus pavyzdys, kaip pastatas gali būti pritaikomas šiandienoms reikmėms“, – teigė viena iš renginio organizatorių Ingrida Vilkienė.

Seminaro organizatorių tikslas bu-

vo suburti aktyvius, motyvuotus mokytojus įgyvendinti naujus projektus, skirtus istorinei atminčiai išsaugoti. Tarptautinės komisijos sekretoriato vadovas Ronaldas Račinskas daug dėmesio skyrė Lietuvos žydų istorijai bei lietuvių ir žydų santykių, kurie formavosi daugiau nei šešis amžius, raidai. Mums buvo parodytas iškalbingas žemėlapis, kuriame pažymėta Lietuvos miestų ir miestelių etninė sudėtis. „Iki Antrojo pasaulinio karo žydai sudarė nuo trečdalis iki visiškos daugumos miestų gyventojų“, – pasakojo R. Račinskas. „Žydai kartu su lietuviais, lenkais, rusais kūrė savo ir Lietuvos valstybės gyvenimą.

Kovą Kėdainių daugiakultūriame centre surengtame seminare apie žydų istoriją, kultūrinio paveldo svarbą ir pritaikymą šių dienų ugdymo procesui dalyvavo 32 pedagogai, įvairių dalykų mokytojai iš visų šalies mokyklų. Seminarą surengė Tarptautinė komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti (toliau – Tarptautinė komisija). Daugiadiscipliniškumas yra vienas iš pamatinių komisijos vykdomos švietimo veiklos principų, nes tokia gili, kompleksiška ir skaudi tema kaip Holokaustas netelpa istorijos vadovėlyje. Tai pirmiausia vertybių santykio su savo šalies istorija formavimas, kuris negali būti įsivaizduojamas be plataus konteksto – literatūros, etikos, politikos mokslų, dailės, muzikos, kitų dalykų ir meninių išraiškos formų panaudojimo per pamokas, užklausinėje ir projektinėje veiklose. Kita vertus, tikrasis Holokausto tragedijos suvokimas lietuvių visuomenėje neįmanomas be netekties masto įsisąmoninimo, išnaikintos Lietuvos žydų bendruomenės kaip kažko savo, kaip asmeniškai svarbios netekties.

Šiandien daugelyje tų vietų nesutiksime nė vieno žydo, tačiau yra namai, kuriuose jie gyveno, gatvės, kuriomis jie vaikščiojo, sinagogos, kuriose jie meldėsi, ir vietos, kuriose virė audringas kultūrinis gyvenimas. **Holokaustas ne tik radikalai pakaitė mūsų miestų veidą, mes – Lietuvos valstybė – netekę žydų bendruomenės, netekome svarbios mūsų bendro intelektualinio, kultūrinio ir ekonominio potencialo dalies. Kai šį praradimą mes ir auganti jaunoji karta suprasime kaip**

Netradicinė istorijos pamoka Biržuose

Biržų „Aušros“ vidurinėje mokykloje vyko renginys – atvira pamoka „Nusikaltimai žmoniškumui Lietuvoje ir kitose Europos valstybėse Antrojo pasaulinio karo metu“. Ją vedė Biržų „Aušros“ vidurinės mokyklos istorijos mokytojas, Tolerancijos ugdymo centro (TUC) vadovas Vidmantas Jukonis ir aš, šio straipsnio autorė.

KAIP KILO PAMOKOS IDĖJA?

Mokyklos Tolerancijos ugdymo centras, vadovaujamas mokytojo V. Jukonio, jau trejus metus įgyvendina projektą „Žydų ir karaimų kapinių tvarkymas ir tolerancijos ugdymas“. Projekte aktyviai dalyvauja

savo netektį, tada pasikeis ir pats požiūris į Holokaustą, – kalbėjo komisijos sekretoriato vadovas ir apibendrino: – istorijos pakeisti ar ištaisyti negalime, bet galime ir privalome įtvirtinti ir išsaugoti teisingą istorinę atmintį.“

ISTORIKŲ POŽIŪRIU

Apie Holokaustą Lietuvoje paskaitą skaitęs istorikas Arūnas Bubnys apžvelgė žydų genocido priešistorę ir etapus 1941–1944 m. laikotarpiu. Istoriko pranešime daug dėmesio skirta lietuvių ir žydų santykių raidai bei jų paaštrėjimui pirmosios sovietinės okupacijos metais (1940–1941). Kalbėdamas apie daug diskusijų keliančias pirmąsias nacių ir sovietų karo savaites, Birželio 23-iosios sukilimą ir Lietuvos laikinąją Vyriausybę lektorius pabrėžė, kad šiuo laikotarpiu spontaniškas keršto akcijas prieš įtariamus sovietų kolaborantus keitė organizuotas ir sistemingas visų žydų naikinimas, į kurį įsitraukė nacių okupuotos Lietuvos struktūros ir atskiri piliečiai. Anot seminaro lektorių, pirmaisiais atkurtos nepriklausomybės metais Holokausto tema tarp Lietuvos istorikų nebuvo populiari. Esant tokiai skausmingai, ilgametei patirčiai natūralu, kad visuomenė bei istorikai nepatikliai žvelgė į šią temą ir ilgai nesuprato jos tyrimo svarbos. Objektiviems Holokausto tyrimams būtina savikritika ir savos tautos istorijos atžvilgiu, o tai nesiderino su romantiškais praeities vizijomis. Kritinė Holokausto tyrėjų kryptis Lietuvoje iš pradžių buvo silpna ir neturėjo didesnės įtakos nei visuomenės istorinei atminčiai, nei istoriografijos raidai. Tačiau iš lėto padėtis keitėsi kritinių tyrimų naudai. Pripažintina, kad Lietuvos valdžia gana anksti suprato politinį Holo-

kausto problemos aspektą ir stengėsi įamžinti Holokausto aukų atminimą, skatino Lietuvos žydų genocido tyrimus. Vilniuje buvo atkurtas Valstybinis Gaono žydų muziejus, rugsėjo 23-ioji (Vilniaus geto likvidavimo diena) paskelbta Lietuvos žydų genocido diena ir minima valstybinio lygiu, tvarkomi Holokausto aukų kapai.

MUZIEJAUS VEIKLOS

Kėdainių muziejaininkai Audronė Pečiulytė ir Rimantas Žirgulis dalijosi savo patirtimi. Daugiakultūrio centro vadovė A. Pečiulytė pristatė edukacines programas, tokias kaip „Šabas ir štetlas“, „Religinių konfesijų maldos namai“, „Holokaustas“. Kėdainių krašto muziejaus direktorius R. Žirgulis kalbėjo apie Kėdainiuose įgyvendintą projektą, kai 2011 m. buvo pastatytas paminklas, kuriame iškalta dalis kėdainiečių žydų, nužudyti 1941 m., pavardžių. Šiuo istorinės atmin-

ties išsaugojimo projektu įrodyta, kad per Holokaustą nužudytieji nėra tik skaičiai – muziejui pavyko dalį pavardžių surasti, patikrinti ir įamžinti. Seminare lektoriai ne tik pristatė Holokausto prielaidas, žydų Lietuvoje naikinimo etapus, bet ir kalbėjo apie žydų istoriją Lietuvoje, apimančią daugiau nei 600 metų, bei tradicijas.

Mokytojai, išklausę teorines paskaitas, dalyvavo edukacinėje veikloje, susipažino su nauja Daugiakultūrio centro ekspozicija apie Kėdainiuose gyvenusią žydų bendruomenę.

Tokio pobūdžio seminaruose mokytojai papildė savo žinias, aptaria įvairius mokymo metodus, kurie vėliau pritaikomi pamokose, renginiuose ir projektuose.

Meilė PLATŪKIENĖ
Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago g-jos
etikos mokytoja
Giedrė ŠKARNULIENĖ
Istorijos mokytoja

TUC mokiniai ir norinčiųjų įsitraukti į veiklą vis daugėja. Tačiau pradėjęs tvarkyti kapines mokytojas V. Jukonis suprato, kad jū mokiniai mažai žino apie Biržuose gyvenusias žydų ir karaimų bendruomenes. Veikloje dalyvaujantiems mokiniams kilo daug klausimų: kodėl Biržuose tokios didelės žydų kapinės, kada žydai ir karaimai įsikūrė šiame mieste, kuo jie vertėsi ir kaip gyveno, kodėl apie juos nėra informacijos Biržų krašto muziejuje? Mokytojas daug kartų rengė ekskursijas po Biržų senamiestį, vyko ne vienas susitikimas su vieninteliu Biržuose gyvenančiu žydų bendruomenės palikuonimi Šefteliu Melamedu. Projekte dalyvaujantys mokiniai vasarą aplankė buvusią Aušvico-Birkenau koncentracijos stovyklą Lenkijoje. Tačiau, anot istoriko, klausimų nemažėjo. Todėl kilo idėja parengti bendrą kelioms klasėms pamoką ir pasikalbėti apie žydų bendruomenės naikinimą Biržuose, Lietuvoje bei

visose kitose nacistinės Vokietijos okupuotose teritorijose. Pamokoje panaudota nemažai istorinių nuotraukų, dokumentų, filmuotos medžiagos. Tačiau svarbiausia – liudinkų pasakojimai. Liudijimai labiausiai prikaustė mokinių dėmesį ir sukėlė daug emocijų. Pasak mokinių, tik įsigilinę į pavienių žmonių istorijas pajunti visą totalitarinio režimo siaubą, aukų nevirtį ir bejėgiškumą.

ATEITIES PLANAI

Po pamokos istorijos mokytojas V. Jukonis svarstė, kad reikia ne tik tęsti projektą, bet ir bandyti surinkti kuo daugiau dokumentų bei informacijos apie Biržų žydus: tuos, kurie gyveno mieste iki karo ir amžinojo poilsio atgulė senosiose žydų kapinėse arba dar iki karo išvyko į kitas valstybes, tuos, kurie buvo čia nužudyti 1941 m. rugpjūtį. Šie žmonės buvo Bir-

žų gyventojai, palikę dalelę savęs miesto istorijoje. Jų istorija, kaip žinia, yra mūsų bendros istorijos dalis.

Biržų „Aušros“ vidurinės mokyklos Tolerancijos ugdymo centro projektas „Žydų ir karaimų kapinių tvarkymas ir tolerancijos ugdymas“ bus įgyvendinamas ir šiemet, tikriausiai tęsiamas ir 2014 m. Informacija apie projektą išplito už Lietuvos ribų, todėl prie šio projekto partnerių – Biržų rajono savivaldybės ir Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti iš užsienio – Vokietijos Detmoldo miesto krikščionių ir žydų draugija bei Rusijos mokslų akademijos Slavistikos instituto Judaikos katedra.

Ingrida VILKIENĖ
Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių
režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti švietimo
programų koordinatore

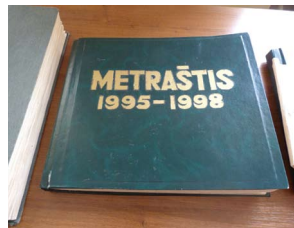
Muziejus – tarsi atminties aruodas

Vilniaus lietuvių namai – unikali gimnazija Lietuvoje, ugdanti iš viso pasaulio atvykstančius lietuvačius ir prieš porą metų atšventusi savo dvidešimtmetį. Tai tik paauglystė, palyginti su seniausiomis Lietuvos gimnazijomis. Tačiau Vilniaus lietuvių namų kūrimo(s) istorija įdomi ir įvairiaplėnė. Būtent apie tai byloja pirmojo direktoriaus Alfonso Rudžio iniciatyva vienoje klasėje įkurtas muziejus. Tai tarsi atminties aruodas, kuris bėgant metams pildosi.

EKSPONATAI

Pirmieji eksponatai: nuotraukos, dovanos, pirmoji mokyklos iškaba ir vėliava, metraščiai. Surikiuoti metraščiai – išskirtinė muziejaus ekspozicijos dalis. Penkeri Vilniaus lietuvių namų veiklos metai sudėti į storus albumus (jau pradėtas pildyti penktasis). Juose galima rasti to penkmečio mokyklos nuotraukų, laikraščių iškarpų, spalvotais pieštukais aprašytų renginių. Vėliau į metraščių gulę spausdinti tekstai. Šiuo metu jis rašomas ir maketuojamas kompiuteriu. Muziejaus ekspozicijoje galima rasti pačių mokyklos mokytojų rengtus žodynėlius. Jie saviti – skirti kiekvienam mokomajam dalykui (rusų ir lietuvių kalbų žodynelis biologijai, matematikai ir t. t.), nes pačioje pradžioje mokytojams reikėjo nedidelių, paprastų žodynėlių, kad atvykę tremtinių ir politinių kalinių vaikai bei vaikaičiai galėtų mokytis pagal bendrojo ugdymo programą. Todėl mokytojai patys kūrė žodynėlius, platino ir sėkmingai naudojo mokymo procese. Muziejuje eksponuojami sukaupiti buvusių bei esamų mokinių ir mokytojų kūrybiniai darbai. Čia galima rasti ir šiandien garsių žmonių nuotraukų bei rašinių – AB „Kraft Foods Lietuva“

teisininko Baltijos valstybėms Antano Sidaro, dainininko ir dainų autoriaus Stanislavo Stavicio-Stano, Lietuvos radijo žurnalisto Maskvoje Stasio Planučio ir kitų.

NAUJA EKSPOZICIJA

Nuo 2010 m. muziejus papildė nauja ekspozicija „Lituanistinis švietimas išeivijoje ir tremtyje“. Jos iniciatorius – Užsienio lietuvių švietimo centras – pasiūlė užsienio lietuvių bendruomenėms, užsienio lietuviškų mokyklų mokytojams, steigėjams surinkti lituanistinių mokyklų nuotraukas, dokumentus, mokymo priemones, knygnėlius, mokytojų rašto darbus ir laiškus, buvusių mokinių atsiminimus, išlikusių mokinių užrašus ar pasiekimų vertinimo knygeles. Šiuo metu muziejaus ekspozicijoje „Lituanistinis švietimas išeivijoje ir tremtyje“ pristatytos lituanistinės mokyklos iš Ukrainos, Švedijos, Vokietijos, Latvijos, Rusijos, Airijos, JAV. Itin svarbu parodyti šių mokyklėlių svarbą saugant ir puoselėjant lietuvių bendruomenės negali gyvuoti be kalbos ir lietuviškos kultūros tęstinumo, be jungties tarp kartų. Įdomių eksponatų šiai ekspozicijai padovanojo Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė (2006–2012) Regina Narušienė. Ji muziejų papildė 1946 m. Augsburgio persikėlėlių stovykloje leistais leidiniais „Žodis“, „Saulutė“, „Žiburys“ ir tuo laikotarpiu leistais „Žiburio“ priedais „Skaitymai“. Būtent šie „Skaitymai“ buvo mokymo priemonės lietuvių persikėlėlių stovyklos mokykloje. Vilniaus lietuvių namų įkūrėjas ir rėmėjas Gabrielius Žemkalnis muziejui perdavė I ir II laidų nuotraukas iš Eichštato lietuvių gimnazijos (lietuvių pabėgėlių stovykla

Vokietijoje). Jose, be paties dovanotojo, randame ir LR Prezidentą Valdą Adamkų su žmona Alma. Pernai lankydamasis Vilniaus lietuvių namuose G. Žemkalnis muziejui paliko toje pačioje Eichštato lietuvių gimnazijoje 1946 m. išleistą mokinių kūrybos knygelę „Ūkanose“. Šių metų pradžioje į muziejų atkeliavo eksponatai iš Šveicarijos – Danutės Bajard (Danutė Bayard) dovanotos knygos ir leidiniai, išleisti išeivių leidyklose pokario metais, bei teologijos mokslo literatūra, žodynai.

Kalbant apie lituanistinį švietimą nelieka nepamintę iškilios asmenybės, žymūs išeiviai, tremtiniai, dirbę lituanistiniame švietime (plačiaja prasme), lituanistinėse mokyklėlėse, lietuvių bendruomenėse ar lietuvių etnokultūros srityje. Ekspozicijos „Lituanistinis švietimas išeivijoje ir tremtyje“ organizatoriai ragino šias asmenybes pristatyti Lietuvai. Visa surinkta medžiaga taip pat saugoma muziejuje.

INTERAKTYVUS MUZIEJAUS VARIANTAS

Mokyklos muziejaus puoselėtojai pernai pradėjo skaitmeninti muziejaus eksponatus. Taip atsirado muziejaus panoraminis filmas, skenuoti stendų dokumentai, pastarųjų metų kompiuterinis metraščio variantas. Kiekvienas Vilniaus lietuvių namų svetainės lankytojas gali tapti ir interaktyvaus mokyklos muziejaus lankytoju (www.lietuviunamai.vilnius.lm.lt/index_files/muziejus.htm).

TRADICIJA

Vilniaus lietuvių namų muziejus turi tradiciją – čia privalo apsilankyti pirmus metus gimnazijoje besimokantys mokiniai. Norime juos supažindinti su mokyklos istorija, pasiekimais. Taip mokiniams lengviau perprasti mokyklos misiją, įsitraukti į muziejaus veiklą. Nors muziejui trūksta didesnės erdvės, jame susirenka mokiniai ir čia vedamos istorijos pamokos. Muziejuje visada lankosi į gimnaziją atvykę svečiai.

Irina MICKUTĖ

Jaunųjų sportininkų žygdarbis

GERIAUSIEJI

Kalendorinio pavasario pradžioje, kai saulė „šaltos žiemos triušus pargriaudama juokias“, o paukščiai sugrįžta iš tolimųjų kraštų, į Švietimo ir mokslo ministeriją (ŠMM) „suskrido“ būrys gražių, spinduliuojančių vidine energija ir šiluma jaunuolių. ŠMM Ovaliojoje salėje vyko 2012 m. aukščiausių rezultatų pasiekusių sportininkų ir jų trenerių apdovanojimo ceremonija.

„Džiaugiuosi ir lenkiuosi prieš sportui pasiaukėjusius mokinius, jų trenerius, – sveikinimo kalboje pabrėžė švietimo ir mokslo viceministrė **Edita Tamošiūnaitė**. – Šiandien susirinkę geriausieji iš

MERGINŲ IŠŠŪKIS

Jau žinome, kurią sporto šaką pamėgote. Atskleiskite, kodėl?

Mano tėtis ir mama – sportininkai. Tėtis treniravosi šiuolaikinės penkiakovės rungtyse, o mama – dziudo pasaulio čempionato prizininke. Taigi visi šeimoje – sportininkai. Tuo keliu pasukau ir aš.

Kokio amžiaus būdama pradėjote sportuoti?

Gal dvejų metų jau įžengiau į baseiną. Iki dešimties lankiau plaukimą, vėliau –

Renatos Česnavičienės nuotraukos

2012 m. geriausių jaunųjų sportininkų dešimtukas – „Švietimo panoramos“ 4 psl.

geriausiųjų: dėl Jūsų sportinių nuopelnų, daugelio metų įtempto darbo Lietuvos vardas šiandien skamba visose pasaulio valstybėse...“

Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė **Daina Gudžinevičiūtė** pabrėžė, jog nėra nė vieno čempiono, kuris nesportavo būdamas mokiniu. „Mes visi

suprantame, kad aktyviai sportuojantis mokinys ir yra būsimasis nugalėtojas. Mokymosi metai – vieni iš svarbiausių, nes tada suformuojamas didžiausias būsimąjo čempiono, kuriuo jis taps galbūt jau baigęs mokyklą, įdirbis. Nuostabu, kad vaikai sportuoja ugdymo įstaigose, kad yra sporto mokyklų, klubų, centrų...“

Pernai sporto padangę nutvieskė auksinė Rūtos Meilutytės žvaigždė – olimpinė ir pasaulio čempionė! Ne mažiau ryški Lauros Asadauskaitės-Zadneprovskienės olimpinė pergalė. Lietuvos sporto istorijoje to dar nebuvo. Apie tokias aukštumas niekas nedrįsime net svajoti. Į šias viršūnes 2012 m. Lietuvą vedė merginos. Jų atkaklumas, gebėjimas susikaupti, ryžtas ir pasiekti rezultatai prilygsta žygdarbiui. Jos nusipelnė didžiausios tautos meilės. Prisdėdami prie šios pagarbos kalbiname vieną iš geriausiųjų dešimtuko – **Ievą SERAPINAITE**, pasaulio jaunių šiuolaikinės penkiakovės čempionatė laimėjusią 1-ąją vietą.

gimnastiką. Į penkiakovę atėjau prieš penkerius metus.

Kas padėjo apsispręsti, kurią sporto šaką pasirinkti?

Plaukimas nelabai patiko, ne itin sekėsi gimnastika. Kadangi tėtis pats lankė penkiakovę, pasiūlė šią šaką ir man, susidomėjau ir iki šiol ją lankau.

Kuriose sporto šakose tenka rungtis?

Šiuolaikinė penkiakovė – tai jojimas, fechtavimas, šaudymas, plaukimas ir krosas.

Kokių savybių reikia sportininkui, kad jis taptų čempionu?

Pirmausia – kantrybės, nes iškart gero rezultato nebus. Antra – darbštumo. Taip pat užsispyrimo pasiekti tai, ką esi numatęs, prisidėjęs pats sau ir pan.

Mokotės ar studijuojate?

Esu Vilniaus Jono Basanavičiaus gimnazijos vienuoliktos klasės mokinė.

Ko sieksite baigusi mokyklą, gal suksite profesionaliojo sporto keliu?

Manau, rinksiuosi profesionalųjį sportą, bet mokslų taip pat stengsiuosi neapleisti. Norėčiau studijuoti kineziterapiją, nes ši profesija artima sportui.

Kaip sekasi derinti mokslą ir sportą?

Sudėtinga. Bet sportininkai – tokie žmonės, kurie geba prie visko prisiderinti. Ir mokomės, ir sportuojame. Atrandame laiko mokytis. Galbūt truputį nukenčia žinių kokybė, bet ką padarysi...

Ar lieka laiko knygai, parodoms, koncertams?

Jei norėsi, visada surasi laiko tarp treniruočių. Suprantama, laiką tenka skaičiuoti. Laisvalaikio norėtusi daugiau, bet esame priversti labai kruopščiai derinti laisvo laiko, mokymosi ir treniruočių tvarkaraščius...

Ačiū už pokalbį.

Mūsų inf.

Nuolatiname kelyje...

Pasauliui išgyvenant spartų naujovių, technologijų kaitos amžių keičiasi ir žmogus, jo santykis su profesine aplinka bei informacijos gausa. Sunku atrasti, kas tinkama, o kas ne... Šios tendencijos vedami keičiasi ir profesinio rengimo centrai. Apie VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro gyvavimą kalbamės su dr. Laimute ANUŽIENE.

Kada ir kokiomis aplinkybėmis buvo įkurtas Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centras. Kaip keliavote iki šių dienų?

VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centras – viena iš didžiausių profesinio mokymo įstaigų Lietuvoje. Centras įsteigtas 1944 m. buvusios „Švabės“ gimnazijos (veikusios nuo 1926 m.), kurioje dėstyta hebrajų kalba, pastate. Tuometinėje profesinėje mokykloje buvo rengiamos mezgėjos, siuvėjos, audėjos.

Bėgant metams pasikeitė mokyklos pavadinimas, ji plėtėsi, daugėjo mokinių, mokymosi programų, tobulėjo darbuotojų kompetencijos, gausėjo projektinė veikla. Nueitas ilgas kelias tam, kad galėtume savo patirtimi dalytis su kitais. Per pastaruosius penkiolika metų daugiausia dėmesio skyrėme žmogiškiesiems ištekliams. Didžiuojamės, kad mokinių skaičių įstaiga „užsiaugino“ dėl pasirinktos strategijos, vadybos, bendruomenės veiklos, ugdymo kokybės ir organizacijos kultūros, tačiau esminės įtakos turėjo katalikiškos ugdymo pasaulėžiūros pasirinkimas.

Pagrindinė centro veikla – profesinis mokymas, taip pat vykdomas pagrindinis ir vidurinis ugdymas bei suaugusiųjų mokymas. Centre sudaromos galimybės įgyti profesiją daugiau kaip 77 pirminio ir tęstinio formaliojo profesinio mokymo programų – grožio, verslo, socialinės gerovės bei sveikatos priežiūros – srityse.

Didžiausia mūsų vertybė – žmonės. Ateinantys mokytis, besimokantys, mokantys, besirūpinantys, kad visiems būtų šilta ir jauku. Čia vertinamas kiekvienas, laikomas išskirtiniu ir nepakartojamu, todėl mokiniai ir darbuotojai jaučiasi vieninga, darnia bendruomene.

Centras turi penkis teritorinius skyrius. Ar pasibite esminių skirtumų pagal teritoriją?

Dauguma mokinių mokosi Kaune. Kartu veikia teritoriniai centro skyriai Aukštadvaryje, Palangoje, Nidoje, Juknaičiuose. Teritorinių skyrių veiklai didelės įtakos turi vietos bendruomenės – jų tradicijos, požiūris į jaunimą.

Steigdami teritorinius skyrius siekėme profesinį mokymą priartinti prie realios darbo aplinkos ir darbo rinkos poreikių. Pavyzdžiui, Palangoje vykdomė poilsio paslaugų agento, smulkiojo verslo paslau-

gų teikėjo (specializacija – patalpų priežiūra) mokymo programas. Šių programų besimokantys mokiniai atlieka praktiką ir noriai įdarbinami kurorto poilsio įmonėse. Dabar daugelyje Nidos viešbučių ir poilsiaviečių dirba mūsų centro absolventai.

Tačiau centro vertybės, požiūris į besimokantįjį nepriklauso nuo mokymosi vietos... Ugdymas centre grindžiamas katalikiška pasaulėžiūra, šv. Ignaco patirties, apmąstymo ir veiksmo pedagogine paradigma. Greta profesinių kompetencijų ugdomos bendrosios, vertinamos kaip kvalifikacijos sudėtinė dalis, kompetencijos. Jos būtinos profesinei karjerai ir gyvenimo įprasminimui.

Kokia specialybė šiais mokslo metais buvo populiariausia? Kaip manote, kodėl? O kokios niekas nenorėjo rinktis?

Centre dirba mokslų daktarai ir doktorantai. Esame pajėgūs atlikti darbo rinkos tyrimus. Jaučiame rinkos pulsą, todėl parengiame profesinio mokymo programas, kurių reikia darbo rinkai. Centras palaiko glaudžius ryšius su veiklos pasauliu, nuolat atnaujina mokymo programas, pasiūlo naujų, todėl nestokojame stojančiųjų. Kasmet mokinių gretas papildė apie 1600 jaunuolių. Populiarios programos sulaukia daugiau norinčiųjų mokytis, nei galime priimti – paramediko, masažuotojo, poilsio paslaugų agento, gyvūnų priežiūrtojo, higieninės kosmetikos.

Programos, kurios niekas nenorėtų rinktis, neturime. Šiek tiek mažesnio sudidmėjimo, kaip ir visose Lietuvos profesinio rengimo įstaigose, sulaukia siuvėjo mokymo programa.

Šiandien profesinis ugdymas turėtų būti neatsiejamas nuo suaugusiųjų mokymo, persikvalifikavimo, kvalifikacijos tobulinimo kursų, seminarų ir pan. Kaip yra Jūsų įstaigoje?

Suaugusiųjų mokymas (tęstinis profesinis mokymas) centre pradėtas vykdyti 1998 m. Jis organizuojamas lanksčiai, atsižvelgiant į besimokančiųjų turimas kompetencijas ir poreikius. Darbdaviai gali kreiptis ir užsakyti parengti jų poreikius atitinkančias suaugusiųjų mokymo programas. Glaudžiai bendradarbiaujame su įvairiomis Lietuvos darbo biržomis.

Centras siūlo 49 formaliojo ir 24 nefor-

Renatos Česnavičienės nuotr.

maliujo mokymo programas profesinei kvalifikacijai ar atskiroms kompetencijoms įgyti. Per metus persikvalifikuoja ar tobulina kvalifikaciją apie 500 asmenų.

Ar, Jūsų požiūriu, pasiteisino Švietimo ir mokslo ministerijos sprendimas atsižvelgiant į darbo rinkos poreikius skatinti mokinius įgyti antrą kvalifikaciją?

Manome, kad šis Švietimo ir mokslo ministerijos sprendimas išties pasiteisino. Kasmet turime dalį žmonių, pageidaujančių įgyti antrą kvalifikaciją. Dažniausiai – artimą pirmajai... Toks kvalifikacijų rinkinys leidžia specialistams labiau konkuruoti darbo rinkoje. Nemažą dalį siekiančiųjų įgyti antrą kvalifikaciją sudaro žmonės, anksčiau baigę profesinio rengimo įstaigas ir jau turintys darbo patirties, bet jaučiantys, kad profesijos ir kvalifikacijos nuolat kinta, jiems trūksta naujesnių žinių, įgūdžių, o ypač bendrųjų kompetencijų.

Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centras remiasi Ignaco Lojolos pedagoginėmis nuostatomis. Kokios jos? Kaip šiuo aspektu skiriatės nuo kitų mokyklų?

Kaip jau minėta, ugdymas centre grindžiamas šv. Ignaco Lojolos patirties, apmąstymo ir veiksmo pedagogine paradigma, kuri atsižvelgiant į mokymosi kontekstą ir į pedagoginį procesą nurodo būdus, kaip paskatinti mokinius augti per tiesos pažinimą bei gyvenimo prasmės ieškojimą. Tai ilgametė jėzuitų pedagoginė patirtis, Lietuvoje žinoma jau nuo XVI a. Šv. Ignaco Lojolos pedagoginė paradigma yra ugdymo(si) proceso pagrindas, taikoma ne tik vykdant bendrąjį ugdymą ar mokant profesijos, bet ir bendruomenės renginiuose, rekolekcijose ir t. t.

Ši pedagoginė paradigma suasmenina mokymąsi. Ji kviečia mokinius apmąstyti reikšmę ir svarbą to, ką jie daro. Ji bando padaryti mokinius aktyviais ir kritiškais ugdymo(si) proceso dalyviais.

Šv. Ignaco Lojolos paradigma padeda mokytojams tapti geresniais pedagogais. Ji leidžia papildyti mokomojo dalyko turinį ir struktūrą, pateikia papildomų priemonių rekomendacijų, kaip paskatinti mokinių iniciatyvą.

Teigiame, kad „mokote gyvenimo per dalyką, o ne dalyko“. Sakykite, kaip to siekiate?

Mūsų visuomenėje ir taip per daug „mechaniško“ veiksmo, kai atlikdami vienas ar kitas pareigas žmonės pamiršta, kad svarbiausia – šiltas bendravimas, supratingumas, atjauta. Dirbdamas, atlikdamas tam tikrą užduotį turi sugebėti pamėgti tai, ką darai. Turi suvokti, gebėti vertinti, kelti klausimus, ieškoti atsakymų. Todėl mokydami tik dalyko rizikuojame prarasti kitus svarbius įgūdžius, o bandydami per dalyką pažinti pasaulį ir save tampame visapusiškesni, atviresni, maštantys...

Floristas-profesijos mokytojas Marijus Gvildys pramoginiame floristikos renginyje „Iškvėpimo naktis“

Gyvūnų priežiūros skyriaus organizuotojai bendruomeninėje popietėje Marvelės žirgynė

Ką reikia mokymo įstaigai po savo stogu turėti koplyčią ir kaip tai priima vaikai? Ar Jūsų mokymo įstaiga renkasi tik tikintis, tvirtą katalikišką vertybių pagrindą turintys mokiniai?

Viena – tik turėti koplyčią po savo stogu, o kita – kai ji yra vieta, kurioje per šv. Mišių auką ar kas rytą vykstančiuose susikaupimuose gali susiburti mūsų bendruomenė. Mūsų mokymo įstaiga renkasi labai įvairūs žmonės ir būtent dėl to priimdami juos į mokyklą stengiamės su kiekvienu asmeniu pasikalbėti apie jo vertybių nuostatas, išdėstyti mūsų poziciją. Mes puoselėjame vertybes, bet svarbiausia – stengiamės įrodyti, kodėl ir kam jos būtinos. Svarbu, kad nebūtų išankstinio nusistatymo ir kad žmogus būtų atviras, mokantis išsiklausyti. Tada koplyčia tampa vieta, kurioje miela susitikti, dalyvauti aukojant šv. Mišias ir visa tai daryti nuoširdžiai.

Siekiame sukurti tokią bendradarbiavimo kultūrą, kad kiekvienas bendruomenės narys galėtų visiškai atskleisti savo unikalumą, pajutų vertingumą ir prisiimtų atsakomybę už savo ir centro veiklą, reputaciją, prestižą. Kokiame atskaitos taške esate, kaip sekasi įgyvendinti šiuos siekius?

Nuolat esame kelyje. Su ateinančiais mokiniais mokomės, kaip atsiverti augimui per tiesos pažinimą ir gyvenimo prasmės ieškojimą. Pagrindinis dėmesys kreipiamas į žmogų kaip vertybę, galinčią daug duoti sau ir aplinkai derinant prie nuolat kintančių poreikių. Reikia tikėti tuo, ką darai. Mūsų mokyklos renginiuo-

se, akcijose dalyvauja daugybė mokinių ir mokytojų. Paroda „Studijos“ – puikus pavyzdys, kai mokiniai mielai važiuoja ir skleidžia žinią apie savo mokymo įstaigą. Kiti prisideda darbu, apipavidalindami stendą, tretį palaiko morališkai. Juntame tai, ką galime pavadinti bendruomeniškumu. Tai ilgo, besitęsiančio darbo vaisius. Procesas, per kurį nevengiama bent trumpam susimąstyti apie tai, ką darome, ko siekiame, padeda jausti, kad esi ne vienas ir kad elgiesi tinkamai.

Vertindami mokyklų aplinkas Jūsų centre matėme nuostabių darbų: skulptūros, floristikos, įvairių lankstinių ir karpinių. Ar tai Jūsų mokinių darbai? Kas puoselėja ir kuria tokią išskirtinę, jaukią mokyklos aplinką, o gal net ne aplinką, bet kultūrą?

LR švietimo įstatyme teigiama, kad „ugdymas – dvasinių, intelektualinių, fizinių asmens galių auginimas bendraujant ir mokant“. Iš kur gauti valandų šiam darbui? Kas yra neformalusis ugdymas? Jame dalyvauja tik patys aktyviausi, lankantys visus užsiėmimus, o kur kiti? Pabandykime peržiūrėti visą mokymo programą ir dar kartą sau atsakykime – juk svarbu ne kiekybė, o kokybė. Nusprendėme pasukti visai nauju keliu... Ugdymą centre organizuojame trejopai: 50 proc. turinio skiriama žinioms ir gebėjimams įgyti, mokymo programos reikalavimams įvykdyti ir mokymo turinio branduoliui tradiciniais mokymo(si) metodais perteikti. Pirmenybė teikiama profesinių ir esminių kompetencijų ugdymui. 10 proc. turinio skirta žinioms ir gebėjimams įtvirtinti per dalykų integraciją. 40 proc. – mokinių pasiekimams įgyvendinti taikant aktyvius mokymo(si) metodus, mokymąsi per patirtį, projektus. Šių veiklų rezultatai ir puošia centro aplinką džiugindami mokyklos bendruomenės bei svečių akis. Geresnio epiteto kaip kultūra turbūt nerastume. Mums – tai didelis komplimentas. Džiaugiamės, kad būtent mokinių darbai gali reprezentuoti ugdymo įstaigą. Kūrybiškumas – vienas iš svarbiausių žmogiškumo aspektų. Todėl puikių mokytojų, savo srities specialistų dėka stengiamės,

kad mokiniai galėtų atskleisti savo gabumus ir kartu įgyti būtinų žinių. Floristikos studijos, Tekstilės, Kosmetikos, Kirpimo skyrių mokiniai mokosi kurti ne tik išorinį, bet ir vidinį grožį. Taip ugdomos tvirtos, atsakingos, sėkmingos asmenybės.

Dalyvavote „Studijų“ parodoje. Kokį įspūdį ji Jums paliko?

Įspūdžiai tik teigiami. Kasmet parodos organizatorių profesionalumas auga ir paroda tampa kokybiškesnė. Džiaugiamės, kad šiemet itin daug dėmesio sulaukė profesinis rengimas. Profesinio mokymo įstaigoms buvo skirta atskira erdvė, sulaukusi būrio lankytojų.

Reikia pripažinti, jog tokiame renginyje kiekvienas stengiasi atkreipti dėmesį į save, pritraukti kuo daugiau mokinių, studentų. Tai natūralu... Iš pačių aukščiausių šalies vadovų, dalyvavusių parodoje, išgirsti komplimentai, kad eksponuojamas stendas atspindi įstaigoje puoselėjamas vertybes ir žavi jaukumu, bei didelis parodos lankytojų susidomėjimas – įrodo, jog dirbame tikslingai.

Ar Jūsų profesinio rengimo centrą šiandien galima laikyti sėkmingu?

Centras sėkmingas tuo, kad absolventai gerai įsidarbina Lietuvos įmonėse. Kasmet sulaukiame vis daugiau stojančiųjų. Į daugumą siūlomų profesinio mokymo programų rengiami pageidaujanciujų mokyti konkursai.

Ar mūsų profesinio rengimo centrą šiandien galima laikyti sėkmingu, derėtų paklausti mokinių, darbdavių ir bendruomenės narių. Nuolat pabrėžiame kokybę, skatiname inovatyvumą, bendradarbiavimą ne tik su mūsų šalies, bet ir su užsienio partneriais. Tai daryti mums sekasi, bet svarbiausia – kad sektųsi parengti tvirtus, kompetentingus specialistus, kurie gyvenime vadovautųsi aiškiais vertybėmis ir siektų naudoti ne tik sau, bet ir visai visuomenei.

Dėkoju už pokalbį.

Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ

Po vienu skėčiu...

Kodėl kilo poreikis kurti Lietuvos pedagogų asociacijų vadovų tarybą ir kas buvo šios idėjos iniciatorius?

Štai jau 20 metų, kai Lietuvoje pradėjo kurtis ir veiklą plėtoti įvairių mokomųjų dalykų bei socialinių pedagogų asociacijos. Per šį laikotarpį jų susikūrė kelios dešimtys. Gana ilgai asociacijos nebuvo laikytos svarbiomis, o jų veikla sieta su tuo, kas rūpėjo tik pačioms asociacijų bendruomenėms. Ilgainiui asociacijos stiprėjo, o Lietuvos švietime be atvangos vyko reformos, kurių rezultatai, deja, ne visada tenkindavo mokytojų bendruomenes. Iš dalies taip vyko dėl to, kad priimant sprendimus mokytojų praktikų vaidmuo buvo akivaizdžiai nepakankamas. Per daugelį veiklos metų pastebėta, kad viena asociacija nepajėgi paveikti, mokytojų praktikų nuomone, tam tikrų netinkamų arba ne visai tinkama linkme vykstančių procesų. Laiškų ir įvairių kitų kreipimusių teikimas Švietimo ir mokslo ministerijai (ŠMM) bei jai pavaldžioms institucijoms neretai atsimešdavo tarsi į biurokratinę sieną. Laikas parodė, kad daugeliui asociacijų rūpi tie patys švietimo klausimai.

Idėja burti asociacijas po vienu skėčiu kilo prieš kelerius metus dviejų asociacijų vadovams: geografijos ir šokio. Per šį laikotarpį dėl praėjusią kadenciją dirbusio švietimo ir mokslo ministro Gintaro Steponavičiaus bei jo komandos teigiamo požiūrio į asociacijų veiklą atsirado prielaidų įvairiuose renginiuose susitikti ir susipažinti visų asociacijų vadovams. Pamažu gimusi idėja išaugo į naują darinį – Lietuvos pedagogų asociacijų vadovų tarybą. Pirmąjį įkurtos tarybos posėdį inicijavo šokio, geografijos ir istorijos mokytojų asociacijų vadovai.

Kokias problemas ketinate spręsti?

Vasario mėnesį vykusiame antrajame LPAVT posėdyje svarstyti įkurtos tarybos veiklos tikslai ir uždaviniai. Gerokai prieš posėdį visos LPAVT narės turėjo pakankamai laiko savo bendruomenėse joms rūpimiems klausimams aptarti. Posėdyje išnagrinėti ir apibendrinti keliolikos asociacijų siūlymai.

LPAVT veikla grindžiama principu „vienas už visus ir visi už vieną“. Siekiama, kad taryba būtų tarpininkė tarp mokytojų (asociacijų bendruomenių) ir ŠMM. Bendravimas turėtų vykti „iš apačios į viršų“ ir atvirkesčiai. Pagrindinė tarybos funkcija – atstovauti Lietuvos pedagogų

Šių metų sausio 3 d. Vilniuje rinkosi Lietuvos dalykų mokytojų bei dėstytojų asociacijų vadovai. Įsteigta Lietuvos pedagogų asociacijų vadovų taryba (LPAVT) pradėjo darbą. „Švietimo naujienų“ redakcija suskubo reaguoti ir susisiekti su LPAVT koordinatoriais (Violeta Kriščiūniene (Lietuvos Respublikos istorijos mokytojų asociacija), Arnoldu Riekumu (Šokio mokytojų asociacija) ir Rytu Šalna (Lietuvos geografijos mokytojų asociacija)). LPAVT vardu su „Švietimo naujienų“ korespondente Aušra Židžiūniene bendravo Rytas ŠALNA.

asociacijoms (tarybos narėms) viešuose svarstymuose, pristatymuose, kituose renginiuose ir teikti asociacijų siūlymus įvairiais klausimais.

Tarp svarbiausių klausimų – švietimo strategija. Nors kai kurios asociacijos dalyvauja šiuose procesuose, teikia pasiūlymų ŠMM, bet nesulaukia atsako. Tad pagrįstai keltinas klausimas dėl aktyvaus asociacijų dalyvavimo formuojant švietimo politiką.

Ypač svarbiu klausimu įvardyta pedagogų kvalifikacija plačiąja prasme. Tarybos narės sutarė, kad galėtų teikti siūlymų mokytojų atestacijos ir kvalifikacijos klausimais. Įvardyta problema – nemažai pedagogų kvalifikacijos centrų yra uždari ir apsiriboja Europos Sąjungos finansuojamais, bet dažnai menką pridėtinę vertę pedagogams teikiančiais renginiais. LPAVT pasisako už aktyvesnį bendradarbiavimą su švietimo centrais. Visuotinė problema išlieka tai, kad nemaža dalis mokytojo metodininko ir eksperto kvalifikacijos kategorijas turinčių mokytojų pasyviai dalyvauja pedagogų bendruomenėje. Išvada – dabartinė kvalifikacijos tobulinimo tvarka Lietuvoje neskatinama mokytojų aktyviai veikti.

Nors bendrosios programos keistos ir koreguotos ne kartą, jų turinys bei kokybė netenkina daugelio asociacijų bendruomenių. Tai ypač pasakytina apie pagrindinės mokyklos bendrąsias programas. Tarybos narės pasisako už racionalią ir tik kokybei gerinti skirtą jų peržiūrą, kurioje būtų realiai, o ne formaliai atsižvelgiama į asociacijų pastabas. Galvos skausmu tampa ir vidurinės mokyklos programų dermė su egzaminų programomis. Tarybos narės pasisako už vidurinės mokyklos programų atnaujinimą prieš tai atlikus tyrimus, apklausas, rengiant diskusijas ir apskrituosius stalus.

Ugdymo kokybė labai priklauso nuo mokyimo ir mokymosi aplinkos, todėl asociacijos galėtų formuoti mokyimo priemonių (taip pat skaitmeninio turinio) kokybės poreikį. Nors vadovėlių vertinimo institucija veikia daugelį metų, neužtikrinama kokybiško vadovėlių vertinimo.

Itin svarbi yra egzaminų politika. Aki vaizdu, kad asociacijos per mažai dalyvauja apibendrinant egzaminų užduočių kokybę ir rezultatus, o dalis jų niekada nėra turėjusios galimybių oficialiai su Nacionalinio egzaminų centro (NEC) atstovais apsvarstyti vykusių egzaminų rezultatų,

pateikti siūlymų ir pastabų. Nors dalis asociacijų savo iniciatyva rengia aptarimus, siunčia siūlymus NEC, tačiau toks bendravimas neteikia grįžtamojo ryšio. LPAVT pasisako už tai, kad asociacijos būtų įtrauktos į bendradarbiavimą ir kad būtų atsižvelgiama į siūlymus bei nuomones.

Tarp klausimų, dėl kurių sutarta taryboje, tačiau nuodugniau jie bus svarstomi kituose LPAVT posėdžiuose, yra ir Europos Sąjungos finansuojamų projektų švietimo reikmėms kokybė, elektroninių priemonių naudojimas, ugdymo turinio skaitmeninimas, aktyvesnis asociacijų atstovų dalyvavimas organizuojant olimpiadas ir konkursus bei kiti Lietuvos pedagogų bendruomenei rūpimi klausimai.

Ar iki šiol asociacijos bendradarbiavo?

Koordinuoto, platesnės imties bendravimo ir bendradarbiavimo nebuvo, tačiau pavienių iniciatyvų tarp kai kurių asociacijų tikrai būta. Nemaža bendrų ryšių turi kalbų asociacijos, kurios jau kurį laiką laikosi vieningumo ir formuoja bendrą nuomonę apie kalbų ugdymo padėtį Lietuvoje. Bendros veiklos projektus įgyvendino biologijos, chemijos ir geografijos mokytojų asociacijos.

Koks apskritai Jūsų požiūris į asociacijas? Galbūt įsteigtas tarybą jų jau nebereikės?

LPAVT nėra įkurta tam, kad dubliuotų atskirų asociacijų veiklą. Mus vienija visiems Lietuvos pedagogams svarbūs klausimai, kuriais sieksime bendros nuomonės ir teiksime siūlymų švietimo organizatoriams. Taip pat tikimės, kad ir jie suvoks, jog demokratijos piramidė stovi ne ant smaigalio, priimančio teisingus ir nekritikuotinus sprendimus, bet ant tvirto pedagogų pagrindo, be kurio toji smailė netenka jokios prasmės. Visos asociacijos turi aibę savų veiklų ir toliau jas vykdys, tačiau neabejotina, kad asociacijos aktyviau bendradarbiaus.

Kokiomis nuotakomis buvo palydėtas pirmasis naujos tarybos susirinkimas?

Nebuvo jokios euforijos... Kur kas svarbiau, kad prie vieno stalo por daugiau kaip 20 metų susikaupusių švietimo problemų aptarti susėdo nešališkai, turintys daugybę minčių ir idėjų, profesionalūs savo dalykų žinovai, pasiryžę veikti ir nukreipti Lietuvos švietimą į mokinį bei ugdymo kokybę.

Dėkoju už pokalbį.

Skulptūra mokyklos aplinkoje

Nežinai, žemė ar dangus į šią vietą visada traukė ir tebe-traukia kūrėjus. Čia mokėsi ir dailininkė Emilija Gaspariūnaitė-Taločkienė, kuri, prisimindama mokyklinius metus, rašė: „Koks gražus saulėtas rytas. Skubu apsirengti nauja mokykline uniforma, tokia pat, kokią prieš daugelį metų sukūrė skulptorius Juozas Zikaras – ruda su balta apykakle ir baltais rankogaliais. Prisiskyniau puokštę pačios užaugintų gėlių, pakilau į antrą aukštą. Visas pastatas kvepėjo aliejiniais dažais. Pusė sienos nudažyta žaliai, kita pusė – baltais dažais...“

Tyrinėjimų, atradimų ir bandymų savaitė

Pasaulį, aplinką ikimokyklinio amžiaus vaikai pažįsta bendraudami, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami – taip tenkindami savo poreikį pažinti. Šiuo laikotarpiu ypač svarbu pedagogams, ugdytojams ir tėvams siekti, kad formuotųsi suvokimo, mąstymo, stebėjimo, lyginimo, prognozavimo (hipotezių kėlimo), planavimo, rezultatų patikrinimo ir kiti pradžios, įvairiais būdais būtų skatinamas vaiko aktyvumas, užtikrinama visapusiška socializacija. Ikimokyklinio amžiaus vaikai nuodugniau susipažįsta su aplinka, siekia išmokyti naujų terminų, nori išmėginti vis įvairesnes užduotis. Todėl svarbu leisti vaikui pačiam įsitikinti savo gebėjimu tirti, eksperimentuoti, svarstyti ir spręsti iškilusius klausimus, improvizuoti, kurti, atrasti, patirti naujų dalykų.

Visą savaitę mūsų įstaigos pedagogai siūlė vaikams pažinti, atrasti ir tyrinėti. Ši veikla vyko visose darželio grupėse vaikams nuo trejų metų iki priešmokyklinio amžiaus. Kiekvienas pedagogas stengėsi mažiesiems pateikti kuo įdomesnių veiklų, kurios skatintų pačius vaikus bandyti, atrasti naują, informaciją, suvoktomis žiniomis pasidalyti su draugais ir auklėtoja, kelti klausimus.

Aš pati šiuo metu dirbu su 4–5 metų vaikų grupe. Jie pakankamai savarankiški, pavyzdžiui, rengdamiesi tam tikrai veiklai, bandymams su vandeniu gali patys prisipilti į dubenį vandens ir atsinešti į grupę jo neišlieję. Visi puikiai žinome, kad vaikams patinka žaisti su vandeniu ne tik prie jūros ar vonioje, bet ir kitoje aplinkoje, ypač tada, kai susipažįstama su gamtos dėsniais. Iš patirties galiu pasakyti, kad vaikai labai mėgsta stebėti, kaip vieni daiktai vandenyje skęsta, kiti plaukia, su draugais aptarti, stengtis paaiškinti šiuos gamtos dėsnių procesus, ieškoti priežasčių, taip pat užduoti klausimų pedagogams.

Per kitą veiklą vaikai spalvotu krepiniu popieriumi dažė vandenį, stebėjo, kokiomis išpūdingomis spalvomis jis nusidažo. Mažiesiems buvo smagu išbandyti į vieną indelį įdėti dviejų spalvų popieriaus ir pamatyti, kad įdėjus geltoną ir mėlyną vanduo nusidažo žaliai.

Per dar vieną veiklą skirtingo dydžio matavimo cilindrais vaikai matavo, kiek mažesnių cilindrų vandens telpa į vieną didelį. Atliekant šią veiklą lavėja akies ir rankos koordinacija. Ir koks smagus

būna pasiekimas stebint draugams ir auklėtojai, kai nė vienas vandens lašelis neišsilieja ant stalo. Suaugusiesiems visiškai suprantama, kad skysčio kiekis lieka toks pat, nesvarbu, į kokios formos indą jis supilamas, tačiau mažam vaikui tai nėra visiškai akivaizdu.

Taip pat vyko veikla su pipe-te lašinant vandenį iš buteliuko į stiklainaitę, o paskui atgal į buteliuką. Šiai užduočiai reikia didelio susikaupimo, kantrybės, be to, tokia veikla lavina smulkiuosius pirštukų raumenis. Vykstant šioms veikloms visi grupės vaikai buvo aktyvūs. Netgi tie, kuriems sunkiau bendrauti su draugais, kurie yra uždaresni, per šią veiklą galėjo išbandyti savo jėgas ir mėginimams pavykus jautėsi patikintys savimi.

Kita veikla, kurią atlikome per projektinę savaitę, buvo bandymai su magnetu ir matavimai ne vien su liniuote. Vaikams patiko žaisti su magnetais. Per vieną užduotį jie atrado, kad magnetai metalinius daiktus gali ištraukti net iš indo, pripildyto grūdų. Vaikai kartu kėlė paprastas hipotezes, jas tikrino, svarstė, diskutavo. Grupės kilimą matavome ne tik metru, liniuote, bet ir popieriaus juoste, nors iš pradžių vaikai ginčijosi ir ne visi sutiko su tuo, kad popieriaus juoste galima ką nors išmatuoti.

Kartą atlikdami veiklas su vaikais nusilipdėme po du vienodus rutuliukus iš plastilino. Paskui jų paprasčiau, kad iš vieno padarytų lazdelę. Kai vaikų paklausiau, ar lazdelėje ir rutuliuke yra vienodai plastilino, dauguma jų atsakė, kad ne. Tai rodo, jog vaikams būtina kryptinga veikla aplinkai pažinti, fizikiniams procesams paaiškinti.

Per projektinę savaitę vaikai atliko nemažai bandymų, išsiaiškino ir atrado daug nežinomų bei naujų dalykų arba dar sykį patikrino tai, ką jau buvo žinoję anksčiau. Iš jų atsiliepimų, diskusijų grupėje

su draugais ir namie su tėveliais apie šią veiklą galiu pasakyti, kad vaikams ji buvo prasminga ir įdomi. Patyrimas, įgytas veikiant kartu su darželio draugais, padėjo įgyti naudingų įgūdžių. Tokia patirtis skatina mokytis bendrauti, stengtis savarankiškai dirbti ir mąstyti, individualiai išsakyti savo nuomonę.

Gema STEPONĖNIENĖ
Vilniaus l.-d. „Drugelis“ auklėtoja metodininkė

Džiaugsmą lyg paukštį prisijaukinti...

Utenos mokykloje-vaikų darželyje „Varpelis“ surengta veiksmo savaitė „Be patyčių“. Grupės „Varpeliukai“ vaikai svarstė, kas yra tikras draugas, kaip susidraugauti, kaip elgtis, kad išsaugotų draugystę. Jie ne tik skaitė istorijas apie draugus, bet ir patys jas kūrė, stengėsi kuo gražiau, spalvotomis raidelėmis parašyti draugystę reiškiančius žodžius. Aplikavo plakata „Draugai“, žaidė žaidimus „Broleli, padėk“, „Gelbėk draugą“.

„Žirniukų“ grupės vaikai diskutavo, kas yra patyčios, kaip jaučiasi, kai kas nors tyčiojasi iš mūsų ar draugų, kaip elgtis tokiais atvejais, kur ieškoti pagalbos ir pan. Priešmokyklinukai rengė draugystės knygą – kūrė ir iliustravo pasakėlę apie draugystę.

Visas tekstas – www.varpelis.utena.lm.lt.

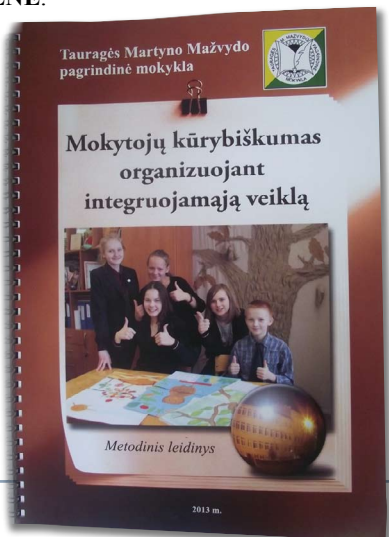

Respublikinė konferencija

Tauragės Martyno Mažvydo pagrindinėje mokykloje kovo 20 d. vyko respublikinė metodinė-praktinė konferencija „Mokytojų kūrybiškumas organizuojant integruojamąją veiklą“. Jos organizatorė – direktoriaus pavaduotoja ugdymui, lietuvių kalbos mokytoja metodininkė Aušra Bambalienė. Pavaduotojai jau prieš dvejus metus, po konferencijos apie kūrybiškumą, kilo idėja atskleisti mokytojų metodinę veiklą ir pasidalyti patirtimi su šalies mokytojais.

Apie tai pranešė Tauragės Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė **Vida MILKINTIENĖ**.

Daugiau informacijos – www.mazvydas.taurage.lm.lt.

Iš redakcijos pašto

infoleid@sac.smm.lt

Daugiau laiškų ir informacijos Jūs galite perskaityti interneto svetainėje

www.sac.smm.lt

(„Švietimo naujienos“ – Redakcijos paštas)

Gėris keliauja per pasaulį

Kasmet Druskininkų sav. Leipalingio pagrindinės mokyklos Ikimokyklinio ugdymo skyrius „Liepaitė“ dalyvauja respublikinėje akcijoje „Savaitė be patyčių“. Akcija vykdoma pagal patelių sukurtą veiklos planą siekiant ugdyti draugišką ir pagarbų bendravimą, ieškoti sprendimų, kaip valdyti emocijas ir jausmus.

Ikimokyklinio ugdymo grupėse vyko veiklos: „Gerumo žiedelis“, „Mano mažytis gėrio lašelis“, „Gėris keliauja aplink pasaulį“, „Draugystės ratelis“, „Ir mažoj širdelėj daug gerumo telpa“. Veiklose buvo pasitelktos ir informacinės technologijos, stebėti ir aptarti animaciniai filmukai „Bjaurusis ančiukas“, „Katinas Leopoldas ir peliukai“, „Gaidys ir spalvos“, „Atsargiai, beždžionėlės!“ Taip pat buvo skaitomos ir aptariamos knygelės „Aš tarp kitų“, „Ar aš graži?“, vyko diskusijos, vaikučiai mokėsi, kaip reikia elgtis gyvenimiškose situacijose. Kalbėjomės apie draugystę, patyčias ir apie tai, kaip jos pasireiškia.

Apie tai papasakojo Ikimokyklinio ugdymo skyrius „Liepaitė“ auklėtoja **Reda KVEDARAVIČIENĖ**.

Ko kiti neturi... Lyg bangas laivu skrosti...

Kažkada girdėjau maestro Vytautą Kernagį dainuojant: „Ryto rasą nuo žiedų nubraukšiu ir rasotu delnu pasigausiu vėją, pasigavęs vėją pasidirbsiu laivę, pasidirbęs laivę pas tave išplauksiu...“ Ši daina mintyse skambėjo parodoje „Mokymasis. Studijos. Karjera 2013“ išvydus

VšĮ Kretingos technologijos ir verslo mokyklos atplukdytą laivą. Tebeskamba ir dabar, žvelgiant į tą patį laivą nuotraukoje.

Matyt, jis kitoks... Atplukdytas daugelio VšĮ Kretingos technologijos ir verslo mokyklos jaunuolių darbščiomis rankomis, kiekviena detalė šildyta jų delnuose, gražinta jaunuolių galvose užgimusiomis idėjomis... Negana to, laivo keleiviai – taip pat neįprasti. Tai įvairios daržovės ir vaisiai, prie kurių prisilietę virėjo specialybės mokiniai tampa stebukladariais... Jų dėka arbūzas rože pražydo, morkos virto daugybe ramunėlių, svogūnai žolėje pasipylė it pienui pūkai... Ir visa tai – jaunų vyrų rankomis. Šis menas reikalauja didelio kruopštumo, žinių, kūrybiškumo. Tolimuosiuose Rytuose jo paslaptys daugybę metų buvo perduodamos iš kartos į kartą tarsi didžiausia vertybė, kurios reikia nusipelninti. Galime tik džiaugtis, kad parodoje mokiniai nieko nuo aplinkinių neslėpė – pjaustymo subtilių mokė visus norinčius.

Ne veltui sakoma – kiekvienam savas kelias. Tereikia savyje pasėti mintį, užauginti idėją, o subrandinus ją pasirinkti tai, kas sekasi geriausiai – lyg bangas laivu skrosti... Stengtis atrasti ką nors naują, ko kiti dar neturi, o gal ir regėti neregėjo...

Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ

Renatos Česnavičienės nuotr.

ŠVIETIMO NAUJIENOS

INFORMACINIS LEIDINYS

Dviem sakiniais

„Balto filologo skrynelė“

Tą itin šaltą pavasario popietę ypatinga diena išaušo gražiam būriui šalies kalbininkų. Pirmą kartą istorijoje buvo įteikta „Balto filologo skrynelė“:

Džiugias akimirkas filologams dovanojo inscenuotas aukuro kūrenimas ir baltų deivių pasirodymas, eilių deklamavimas bei liaudiškos muzikos garsai... Atmosfera – pakylėta, didinga, o, svarbiausia, nuoširdi ir jausminga...

Daugiau informacijos – „Švietimo panoramos“ 12 psl.

Renatos Česnavičienės nuotr.

Holivudinio šimtadienio atgarsiai

Gražia tradicija tapusi dešimtų klasių mokinių šimtadienio šventė subūrė visą Kėdainių jaunimo mokyklos bendruomenę: mokytojus, mokinius, jų tėvelius. Nuo šios šventės pradžios dešimtokai pradėjo skaičiuoti paskutines 100 dienų mokykloje, 100 žingsnelių, vesiančių juos didžiojo gyvenimo tikslo link. 100 prasmingų, mokslui ir bendravimui skirtų dienų dešimtokus paskatins partnerystei su savo klasės draugais, galbūt suteiks galimybę parašyti prasmingą rašinį ar išspręsti ligi šiol neišspręstą užduotį, o baigus mokyklą nepamiršti jos, klasės draugų, auklėtojų, atvykti į tradicinius susitikimus.

Visas tekstas – www.sac.smm.lt
(„Švietimo naujienos“ – Redakcijos paštas).

Kėdainių jaunimo m-klos 9b klasės produktyviojo mokymosi mokiniai

Pradinių klasių mokinių konferencija „Profesijų ABC“

Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinėje mokykloje pirmą kartą rajone surengta pradinukų konferencija. Vyresniųjų klasių mokiniai jau seniai drąsiai skaito pranešimus, o pradinukai tai darė pirmą kartą. Iš viso rajono susirinkę 1–4 klasių mokiniai dalijosi svajonėmis apie būsimas specialybes, kalbėjosi apie savo tėvelių, senelių profesijas.

Pirmokas Radvilas Bogužas žaismingai pristatė savo pomėgį sportuoti ir svajonę apie profesionalų futbolą. Tos pačios klasės mokinė Kamilė Daržinskytė papasakojo apie visą savo menininkų giminę ir žadėjo neatsilikti nuo jos – būti dailininke. Vincas Pakalniškis iš Senamiesčio vidurinės mokyklos norėtų tapti siuvėju, nes jau dabar visą klasę įtraukė į drabužių modeliavimą.

Nuoširdumu visus sužavėjo Žemaičių Kalvarijos vid. m-klos antrokė Giedrė Draugšaitė su savo močiute šeimos gydytoja pristatydamos taip visiems reikalingą gydytojo profesiją

Daug vaikų išradingai kalbėjo apie įvairias specialybes. Konferencijos pabaigoje Vakarė Vindašiūtė iš Stanelių pagrindinės mokyklos kvietė visus pakelti akis į dangų ir pabūti kosmoso tyrinėtojais.

Įteikdama padėkos raštus Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinės mokyklos direktorė Vida Turskytė linkėjo, kad vaikystės svajonės išsipildytų.

Danguolė ALČAUSKIENĖ
Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus prad. m-klos direktorės pavaduotoja ugdymui

Daugiau informacijos ir nuotraukų – www.sac.smm.lt
(„Švietimo naujienos“ – Redakcijos paštas).

Redakcijos adresas:

ŠMM Švietimo aprūpinimo centras,
Geležinio Vilko g.12, 01112 Vilnius.
Įm. k. 190995938, a. s. LT057044060001441913
AB SEB bankas, b. k. 70440.
Telefaksas (8 5) 264 9468, el. p. – infoleid@sac.smm.lt.
Spausdino UAB „Petro ofsetas“. Tiražas – 3100 egz.

www.sac.smm.lt

www.facebook.com/pages/Švietimo-naujienos/360526820653464

Vyr. redaktorė Zina RIMGAILIENĖ (tel. 264 9455, el. p. – zina.rimgailiene@sac.smm.lt);
kalbos redaktorės Lina ŠEPETYTĖ (tel. 264 9468), Ramutė PINKEVIČIENĖ;
korespondentė Aušra ŽIDŽIŪNIENĖ, vyresn. specialistas Justinas ŠORYS (tel. 264 9467);
makuotoja Eglė LESNIAUSKIENĖ (tel. 264 9469).

Patarėjai: Rita Dukynaitė, ŠMM Strateginių programų biuro vedėjo pavaduotoja, **Nomeda Barauskienė**, ŠMM Komunikacijos skyriaus vedėja, **Jūratė Vilkončienė**, Vilniaus miesto savivaldybės Švietimo organizavimo poskyrio vyriausioji specialistė, **Linas Vasarevičius**, Vilniaus Jeruzalės vidurinės mokyklos direktorius, **Jūratė Šačkutė**, Vilniaus Žirmūnų gimnazijos istorijos mokytoja.